

”Yhdessä enemmän”

Mielenterveyden
keskusliiton
vuosikertomus 2015

Mielenterveyden
keskusliitto

Sisällys

Puheenjohtajan alkusanat	3	8. Toiminnan mahdollistajat.....	23
Toiminnanjohtajan tervehdys	4	Tukitoimintojen tavoitteet	23
”Yhdessä enemmän” – Mielen terveyden keskusliitto vuonna 2015	5	1. Talous	23
1. Mikä liitto?.....	6	2. Henkilöstö	24
2. Miksi suomalainen yhteiskunta tarvitsee mielen terveyden keskittävää potilasjärjestöä?.....	7	3. Viestintä.....	26
3. Jokainen meistä on oikeutettu mielen hyvinvointiin	9	9. Kehittyvää ja kehittävää järjestötoimintaa.....	28
4. Mielen terveyden keskusliiton luottamushallinto	10	Kehittämishankkeet	28
5. Mielen terveyden keskusliitto muodostuu jäsenyhdistyksistään.....	11	Kehittämiseen liittyvät työryhmäedustukset.....	29
Jäsenyhdistystoiminnan tavoitteet ja yhdistystoiminnan tukeminen.....	11	Mielen terveyden keskusliiton toiminnan arviointi	29
Kansalaisjärjestötoiminnan vahvistaminen.....	13	Liittovaltuuston puheenjohtajan katsaus.....	30
6. Mielen terveyden keskusliitto on potilasjärjestö	15	Liitteet.....	31
Vaikuttamistoiminnan tavoitteet	15	LIITE I Mielen terveyden keskusliiton eri toimintolohkot.....	34
1. Oikeus- ja sosiaalineuvonta.....	15	LIITE II Mielen terveyden keskusliiton liitto- valtuuston uusi ja vanha jäsenluettelo	32
2. Koulutustoiminta	16	LIITE III Mielen terveyden keskusliiton hallituksen jäsenluettelo.....	33
3. Vaikuttamiseen liittyvät yhteistyöverkostot ja työryhmät.....	16	LIITE IV Mielen terveyden keskusliiton hallituksen työryhmät.....	34
4. Julkilausumat ja kannanotot.....	17	LIITE V Mielen terveyden keskusliiton jäsenyhdistykset	35
7. Mielen terveyden keskusliitto on kansalaisjärjestö.....	19	LIITE VI Mielen terveyden keskusliiton yhteistyöryhmät ja -verkostot	38
Kuntoutumista tukevan toiminnan tavoitteet.....	19	LIITE VII Mielen terveyden keskusliiton tuloslaskelma ja tase	41
1. Yksilöllinen neuvonta ja ohjaus	19		
2. Ryhmämuotoinen toiminta	20		
3. Tapahtumat.....	21		
4. Kokemusasiantuntijoiden koulutusrahasto	22		

Jokainen meistä on oikeutettu mielen hyvinvointiin

”Jokainen meistä on oikeutettu mielen hyvinvointiin” on Mielenterveyden keskusliiton visio. Siinäpä haastetta meille kaikille MTKL:ssa työskenteleville. Keskusliitto tekee parhaansa mielenterveysongelmien ehkäisemiseksi ja mielenterveyspotilaiden, mielenterveyskuntoutujien sekä heidän läheistensä aseman parantamiseksi. Se ei yksin riitä. ”Yhdessä enemmän” -teemaamme liittyy suuri viisaus. Yksin ei MTKL pärjää, vaan se tarvitsee jäsenyhdistyksiään, jotka tekevät ympäri Suomea korvaamattoman arvokasta työtä. Työhön tarvitaan myös eri yhteisöt, yritykset, valtio, kunnat ja itse asiassa kaikki suomalaiset.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus on nytkähtänyt eteenpäin. Vielä työssä ei kuitenkaan ole päästy käytännön tasolle. Hallitusohjelmassa on voimakkaasti nostettu esiin mm. kolmannen sektorin ja kokemusasiantuntijoiden osuus yksinäisyyden ja itsemurhien ehkäisyohjelmien lisäksi. Tätä voidaan pitää strategiamme mukaisena onnistumisena, kun olemme eräänä toimijana onnistuneet vaikuttamaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon.

Kunhan työ etenee konkreettiselle tasolle, tiedän MTKL:n työlle olevan entistä enemmän kysyntää. Onhan keskusliitto jäsenyhdistyksineen tunnettu toimija ja eräs kokemusasiantuntijuuden edelläkävijöitä.

Saumatonta yhteistyötä tarvitaan viranomaisten ja järjestön välillä. Asiakkaan pompottelun on saatava loppumaan. Matalan kynnyksen ja yhden luukun palveluja tarvitaan kipeästi.

Mielenterveyden häiriöt aiheuttavat noin 5 miljardin euron kokonaiskustannukset vuodessa. Tällaiseen meillä ei ole varaa inhimillisesti eikä myöskään taloudellisesti. Panostamalla ennaltaehkäiseviin ja matalan kynnyksen palveluihin voidaan inhimillisen kärsimyksen säästöjen lisäksi saada helposti miljardiluokan säästöjä. Se olisi eräs keino kuroa umpeen kestävyysvajetta. Toivottavasti SOTE-uudistus etenee vauhdilla ja tähänkin asiaan päästään käsiksi mahdollisimman nopeasti.

MTKL:n eräs tärkeimmistä tehtävistä on palvella jäsenyhdistyksiään. Toiminnan vaikuttavuudesta kertoo, että keskusliitto loi noin 47 000 kontaktia eri ihmisiin. Keskusliitto onnistui viime vuonna aikaisempaa paremmin mm. yhteistyössään jäsenyhdistysten kanssa. Yhteistoiminnan määrä oli lisääntynyt huomattavasti. Yhteistyötä tehtiin entistä joustavammin ja räätälöidymmin. Viime vuonna keskusliiton työntekijät saivat muuton jäljiltä työskennellä yhteisissä tiloissa Malmilla. Se ja organisaatiomuutos auttavat tekemään entistä tehokkaammin työtään jäsenyhdistyksiensä palvelemiseksi. Myös toiminnanjohtajalta vapautui entistä enemmän aikaa kiertää kenttää ja kuulla jäsenistön arvokkaita näkemyksiä. Vielä on kuitenkin kehitettävää mm. viestinnässä ja hyvien käytäntöjen jakamisessa kaikkien hyödyksi. Kentän palaute on ensiarvoisen tärkeää keskusliiton toiminnan kehittämisessä. Yhdessä saamme tässäkin enemmän aikaiseksi.

Kari Tolvanen
Puheenjohtaja

Työhön tarvitaan myös eri yhteisöt, yritykset, valtio, kunnat ja itse asiassa kaikki suomalaiset.

Yksin yrittämisen aika on ohi

Olen ilokseni päässyt liikkumaan ja kiertämään liiton jäsenyhdistyksissä sekä yhdistysten järjestämässä tilaisuuksissa. Kaikki vierailut ovat nostaneet esiin vuoden 2014 liiton strategiassa vahvistetut pääteemat: olemme ihmisoikeusjärjestö, joka valvoo meidän jäsentemme etuja sekä yksilöllisen arvokkuuden että yhteiskunnan näkökulmasta. Koko strategian läpileikkaavana teemana on kansalaislähtöinen yhdistystoiminta ja kolme asiantuntijuutta: ammattilaisen, vertaisen ja kuntoutujan.

Pääni on näiden vierailujen jälkeen ollut täynnä tarinoita, kokemuksesta ja ruohonjuuritason ääntä, joita etuoikeutettuna saan jakaa eteenpäin. Liiton strategia on näin mielessäni ja myös todellisuudessa saanut lihaa luitten päälle. Yhdistystoiminta mahdollistaa tämän. Jäsenyhdistykset ovat liiton toiminnan todellisuus, missä ihmisen arvokkuus ja yhteiskunnallinen osallisuus ja osallistuminen toteutuvat.

Meillä tapahtuu ja toimitaan ihan valtavasti. Tämä näkyy valtuustossa vahvistettavassa vuosikertomuksessa ihan huikealla tavalla. Kuinka saisimme kaiken tämän toiminnan entistä paremmin näkyville myös käytännössä? Yhdessä tehden voimme onnistua. Jo liiton strategian lähtökohtana on tehdä yhdessä enemmän. Näin on myös jo tehty muun muassa seuturyhmissä ja järjestöpäivillä.

Vuoden 2015 aikana käynnistettiin jäsenyhdistyskenttään kohdennettuja toimenpiteitä. Liitto on toteuttanut ja toteuttaa vertais- ja kokemusasiantuntijakoulutuksia tiiviissä yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa. Liiton kaikissa toimintaloikoissa korostuu yhteistoiminta jäsenyhdistysten kanssa. Tavoitteena on luoda toimivia alustoja osaamisen ja hyvien käytänteiden siirtämiseksi jäsenyhdistysten käyttöön. Vaikka liitto tarjoaakin osaamista ja koulutusta, nousee nykyisessä tavassa tärkeään asemaan myös jäsenyhdistysten tietotaidon ja kokemuksen siirtäminen. Yhdessä järjestämällä, yhteistoiminnan hengessä verkostoituen saamme monipuolisempaa osaamista ja ymmärrystä kaikkien käyttöön.

Kun tulin liittoon töihin, korvaani kuiskuteltiin: ”MTKL on jäsenyhdistystensä liitto”. Nyt se on käden ulottuvilla!

Kukaan meistä ei jaksakaan yksin, ei edes liitto. On iloista ja mukavaa tehdä yhdessä. Ajatus siitä, että liitto olisi erillinen yhdistyksistään, panee yhdistykset kysymään: mitä liitto on meille?

Nyt voidaan jo sanoa, että olemme kaikki tätä liittoa. Mitä kaikkea me yhdessä voimme olla?

**Jäsenyhdistykset
ovat liiton
toiminnan
todellisuus, missä
ihmisen
arvokkuus,
yhteiskunnallinen
osallisuus ja
osallistuminen
toteutuvat.**

Olavi Sydänmaanlakka
Toiminnanjohtaja

”Yhdessä enemmän”

Mielenterveyden keskusliitto valvoo ja ajaa mielenterveyspotilaiden, mielenterveyskuntoutujien ja heidän läheistensä etuja yhteiskunnassa, toimii asiantuntijana heitä koskevissa kysymyksissä ja kehittää tarvittavia palveluja.

Vuosi 2015 oli liiton 44. toimintavuosi. Vuoden teemana oli ”Yhdessä enemmän”. Teeman ohjaamana tavoitteena oli muuttaa organisaation toimintaa niin, että sen kaikki toiminnot ja palvelut ovat jäsenyhdistyskentän käytettävissä, eikä erillistä järjestötoiminnan sektoria enää ole. Tavoitteena oli edellisen vuoden tapaan oppia näkemään liitto yhtenä kokonaisuutena, jolla on valtakunnallista toimintaa ja yhteistyökumppaneita tavoitteidensa saavuttamiseksi. Tavoitteen saavuttamiseksi kehitettiin liiton toimintaa selkeämmäksi ja näkyvämmäksi sekä vahvistettiin yhteistyötä.

Toimintavuonna keskityttiin liiton muuttuneen toimintatavan vakiinnuttamiseen ja resurssien tarkoituksenmukaiseen käyttöön. Vuoden aikana toteutetut prosessit olivat 1) yhteistyön vahvistaminen jäsenyhdistysten kanssa ja 2) liiton eri toimintojen välillä, 3) eri toimintojen kehittäminen sekä 4) työhyvinvointikyselyn toteuttaminen ja siitä nousseiden kehittämiskohteiden edistäminen.

Kehittämisen lisäksi järjestettiin liiton perustehtävän mukaista toimintaa valtakunnallisesti. Vuonna 2015 Mielenterveyden keskusliiton toiminta tavoitti yhteensä n. 47 000 mielenterveydenhäiriön takia syrjäytynyttä tai syrjäytymisvaarassa olevaa ihmistä, heidän läheistään tai omaistaan ja heidän kanssaan työskenteleviä ammattilaisia. Luku ei pidä sisällään jäsenyhdistystoiminnan kautta tavoitettuja.

Tämä vuosikertomus on rakennettu liiton perustehtävän sekä strategian ja toimintavuoden painopistealueiden mukaisesti. Vuosikertomus koostuu liiton toiminnan kuvauksesta ja liiton toiminnan määrällisestä ja laadullisesta arvioinnista.

Tavoitteena oli muuttaa organisaation toimintaa niin, että sen kaikki toiminnot ja palvelut ovat jäsenyhdistyskentän käytettävissä, eikä erillistä järjestötoiminnan sektoria enää ole.

1. Mikä liitto?

2 § Liiton tarkoitus ja toimintamuodot

Liiton tarkoituksena on Suomen mielenterveyspotilaiden ja mielenterveyskuntoutujien yhdistysten keskus- ja yhteistyöjärjestönä valvoa ja ajaa heidän etujaan yhteiskunnassa, toimia asiantuntijana heitä koskevilla kysymyksissä ja tuottaa heidän tarvitsemiaan palveluja.

Liitto ottaa toimissaan huomioon erityisesti mielenterveyskuntoutujat ja -potilaat, mutta myös muut vammais- ja erityisryhmät, jotka voivat olla mielenterveydellisistä syistä vaarassa syrjäytyä yhteiskunnassa.

Liitto tukee ja edistää jäsenyhdistysten vertaistukitoimintaa sekä kansalaisjärjestötoimintaa sekä tukee ja edistää ennaltaehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä.

Liiton tarkoitus on vähentää mielenterveysongelmiin liittyvää stigmaa sekä pyrkiä muutoinkin edistämään mielenterveyskuntoutujien asemaa ja oikeuksia yhteiskunnassa.

Liitto on puoluepoliittisesti ja maailmankatsomuksellisesti sitoutumaton.

Liitto ottaa toiminnassaan huomioon myös mielenterveyspotilaiden ja mielenterveyskuntoutujien läheiset.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi liitto

- a) edistää mielenterveyspotilaiden ja mielenterveyskuntoutujien sosiaaliturvaa, kuntoutusta, sopeutumisvalmennusta, työllisyyttä, opintoja ja asunto-oloja tekemällä aloitteita, järjestämällä palveluja ja olemalla yhteistyössä alan viranomaisten, järjestöjen ja muiden yhteisöjen kanssa kotimaassa ja ulkomailla sekä toimimalla mielenterveyspotilaiden ja mielenterveyskuntoutujien etujärjestönä muilla vastaavilla tavoilla;
- b) tukee jäsenjärjestöjen toimintaa;
- c) järjestää mielenterveysongelmiin, niiden ennaltaehkäisyyn, hoitoon ja kuntoutumiseen liittyvää tiedotus-, kehittämis- ja tutkimustoimintaa;
- d) tuottaa mielenterveyspotilaille ja mielenterveyskuntoutujille kuntoutumista tukevia palveluja;
- e) järjestää ja tukee mielenterveyspotilaiden ja mielenterveyskuntoutujien liikuntatoimintaa;
- f) järjestää ja tukee nuorille aikuisille, 18–30-vuotiaille, mielenterveyspotilaille ja -kuntoutujille suunnattua vertaistukeen perustuvaa kuntouttavaa toimintaa;
- g) järjestää ja tukee mielenterveyspotilaiden ja -kuntoutujien kulttuuritoimintaa;
- h) harjoittaa mielenterveyspotilaiden ja mielenterveyskuntoutujien kuluttaja-, nuoriso-, vanhus- ja terveystoimintaa sekä pyrkii yleensä parantamaan harrastus- ja vapaa-ajanviettomahdollisuuksia.

Mielenterveyspotilas ja mielenterveyskuntoutuja saa käyttää liiton heille tuottamia palveluja riippumatta jäsenyydestä liiton jäsenyhdistyksessä, ellei jotakin palvelua poikkeuksellisesti myönnetä pelkästään jäsenetuna.

**Sääntöjen pohjalta
perustehtäviksi
nousevat**

- 1) Jäsenyhdistystoiminta
- 2) Vaikuttamistoiminta
- 3) Kuntoutumista tukeva toiminta

2. Miksi suomalainen yhteiskunta tarvitsee mielenterveyteen keskittyvää potilasjärjestöä?

Mielenterveyden keskusliiton toimintaympäristö muodostuu mielenterveyteen liittyvistä yhteiskunnallisista ja yksilöllisistä haasteista sekä järjestötoiminnan yhteiskunnallisesta roolista Suomessa.

Mielenterveyden häiriöt Suomessa

Mielenterveyden häiriöiden lasketaan aiheuttavan länsimaissa yli viidesosan kaikesta terveyteen liittyvistä haitoista ja ne ovat yleisiä kaikissa ikäryhmissä. Mielenterveyshäiriöiden merkitys kansanterveysongelmina korostuu, koska niihin sairastutaan nuorina ja osalla ne kroonistuvat ja johtavat työkyvyttömyyteen.

Psyykinen sairaus ei ole koskaan vain sairaus, vaan aina myös omaksuttu rooli, josta tulee malli, jonka mukaan toimitaan. Stigma on vahva suhteessa mielenterveyden häiriöihin. Asenteet yhteiskunnassa ovat edelleen kovia; mielen häiriö ei näy päällepäin, häiriöistä tiedetään vähän, niihin liittyy ennakkoluuloja ja niitä pelätään.

Tämän vuoksi sairastuminen aiheuttaa häpeää, syyllisyyttä sekä muutoksia itsetunnossa ja minäkuvassa, jotka viivästyttävät hoitoon hakeutumista. Periaatteessa olemassa olevassa palvelujärjestelmässä on hyvät mahdollisuudet mielenterveyden häiriöiden hoitoon, mutta alueelliset erot hoidon saamisen suhteen ovat Suomessa suuret. Hyvästä hoidosta huolimatta mielenterveyden ongelmat ovat suurimpia syitä ennenaikaiseen eläköitymiseen, pitkiin sairauslomiin ja opintojen keskeytymiseen. Hoito- ja palvelujärjestelmä ei myöskään tavoita mielenterveyden häiriöistä kärsiviä ihmisiä riittävän hyvin.

Mielenterveyspalvelut ovat kokonaisuudessaan muutoksen alla liittyen useisiin rakenteellisiin muutoksiin. Valtakunnallinen mielenterveys- ja päihdetyön kehittämisohjelma Mieli 2009-päättyi vuoteen 2015. Ohjelman keskeisiä mm. painopisteitä oli mielenterveys- ja päihdetyön edistäminen ja kokemusasiantuntijuuden saaminen osaksi mielenterveys- ja päihdetyön suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Mielenterveyden keskusliiton rooli kokemusasiantuntijuuden kehittämisessä ja esiintuomisessa on ollut erityisen merkittävä.

Järjestötoiminta suomalaisessa yhteiskunnassa

Suomalaiset pitävät sosiaali- ja terveysjärjestöjä tärkeinä Suomessa. Tärkeimpänä järjestöjen toimintamuotona pidetään vertaistukea.

Järjestölähtöinen toiminta eroaa muun toimintaympäristön toiminnasta matalan kynnyksen toimintaperiaatteillaan, joita ovat läheteettömyys, mahdollisuus anonyymiteettiin, aito asiakaslähtöisyys sekä osallistumisen maksuttomuus.

Järjestöillä on ollut perinteisesti merkittävä rooli suomalaisessa yhteiskunnassa olemassa olevien palveluiden täydentäjänä ja palveluiden ulkopuolelle jäävien ihmisten tavoittajana. Julkinen palvelujärjestelmä on ollut jo pitkään kriisissä, johon järjestötoiminnalla on voitu osittain vastata. Potilasjärjestönä mielenterveyden keskusliitto valvoo ja ajaa mielenterveyspotilaiden, mielenterveyskuntoutujien ja heidän läheistensä etuja muuttuvassa yhteiskunnassa.

Keskeisimmät yhteiskunnalliset muutokset:

- Kestävyysvaje: muutokset julkisissa palveluissa – valtion säästötoimenpiteet, ikärakenteen muutos ja elatussuhteen muutos, asiakasmäärien kasvu julkisissa palveluissa (yhteispalvelujen kehittäminen), tarve työurien pidentämiselle. Laitoshoitopaikkojen väheneminen, avohoidon lisääntyminen ja kehittäminen.
- Työmarkkinoiden polarisaatio sekä työmarkkinoiden rakennemuutos
- Kuntoutus: 10 vuoden aikana kuntoutujien lukumäärä on kaksinkertaistunut. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöistä kärsivät olivat vuonna 2015 Kelan suurin kuntoutujaryhmä.
- Työkyvyttömyyseläkkeiden kasvu: keskimäärin 5–8 alle 30-vuotiaasta joutuu työkyvyttömyyseläkkeelle joka arkipäivä.

Keskeisimmät valtiolliset kehittämistyöryhmät, joilla pyritään vastaamaan muutoksien tuomiin haasteisiin ja joita valmisteltiin toimintavuonna:

- Sote-uudistus
- Vammaispalveluja koskevat uudistukset
- Itsemääräämisoikeutta ja sen vahvistamista koskevat uudistukset
- Kansallisen hankintalain uudistaminen (Sosiaalisten näkökohtien huomioiminen)
- STM:n kärkihanke Osatyökykyisille tie työelämään

Keskeisimmät toimintaympäristöön liittyvät lakiuudistukset, jotka toteutuivat toimintavuonna:

- Sosiaalihuoltolain kokonaisuudistus
- Sairausvakuutuslain muutokset
- Hallitusohjelma sekä hallituksen kärkihankkeet ja reformit

3. Jokainen meistä on oikeutettu mielen hyvinvointiin

Liiton toiminta pohjautuu liiton perustehtävään, jota kehitetään liiton arvojen, vision ja strategisten painopistealueiden mukaisesti. Strategian visio vuodelle 2020 on ”Jokainen meistä on oikeutettu mielen hyvinvointiin”.

Strategian päämääränä on osallistua ja vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan, yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja kansalaiskeskusteluun niin, että mielen hyvinvointi toteutuu jokaisen ihmisen perusoikeutena. Mielenterveyden keskusliitto toimii vaikuttajana ja asiantuntijana mielenterveyslainsäädännön ja julkisten palveluiden sekä viranomaistoiminnan kehittämiseksi.

Strategian painopisteet

Jokainen on oikeutettu arvokkuuteen ja osallisuuteen.

Edistetään mielenterveyspotilaiden, -kuntoutujien, kuntoutuneiden ja läheisten omanarvontuntoa, ainutlaatuisia kokemusasiantuntijuutta ja vertaisuutta sekä osallisuutta omassa elinympäristössä ja kansalaisyhteiskunnassa.

Jokainen ihminen on voimavara yhteiskunnalle ja palvelujärjestelmälle.

Vahvistetaan osaamista ja tietotaitoa palvelurakenteissa ja mielenterveyskuntoutujien kanssa työskentelevien verkostoissa kuntoutujien voimavarojen ja asiantuntijuuden hyödyntämiseksi.

Mielenterveyden keskusliitto on ihmisoikeusjärjestö.

Valvotaan sekä edistetään mielenterveyskuntoutujien, kuntoutuneiden ja heidän läheistensä aseman, perus- ja ihmisoikeuksien, itsemääräämisoikeuden sekä etujen toteutumista yhteiskunnassa.

Painopistealueiden lisäksi strategialla on kaikkia painopistealueita läpäiseviä teemoja, jotka ovat mukana kaikissa liiton toiminnoissa.

Kolme asiantuntijuutta: kuntoutujan, kuntoutumiskokemuksen omaavan koulutetun henkilön ja alan ammattilaisen asiantuntijuus.

Kansalaislähtöinen yhdistystoiminta: Mielenterveyden keskusliitto toimii keskus- ja yhteistyöjärjestönä, joka valvoo ja ajaa jäsenyhdistysten ja jäsenten etua.

4. Mielen terveyden keskusliiton luottamushallinto

Liittokokous

Mielen terveyden keskusliiton ylin päättävä elin on joka kolmas vuosi pidettävä liittokokous. Pääösvalta on keskusliiton jäsenillä, joita ovat liiton jäsenyhdistykset. Yhdistykset ovat joko valtakunnallisia, alueellisia tai paikallisia mielen terveysyhdistyksiä. Edellisen kerran liittokokous järjestettiin vuonna 2014.

Liittovaltuusto

Liittovaltuusto toimii kolme toimintakautta ja valitaan liittokokouksessa. Liittovaltuustoon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja sekä 25 jäsentä. Valtuusto kokoontuu kaksi kertaa vuodessa – keväällä ja syksyllä. Valtuusto käsittelee muun muassa liiton toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen sekä jäsenyhdistysten aloitteet. Valtuusto vahvistaa toimintasuunnitelman seuraavaksi vuodeksi. Valtuuston puheenjohtajana toimi Tarmo Raatikainen Kuusamosta ja varapuheenjohtajana Pirkko Daavitsainen Kuopiosta. Liittovaltuuston jäsenluettelo on toimintakertomuksen liitteenä. (Liite II)

Hallitus

Liiton toimintaa johtaa liiton hallitus, joka on toiminnastaan vastuussa liittokokoukselle ja liittovaltuustolle. Hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja kahdeksan jäsentä. Toimikausi on liittokokousten välinen aika. Hallituksen puheenjohtaja on kansanedustaja Kari Tolvanen (kok.) Espoosta ja varapuheenjohtaja Jyrki Nieminen Tampereelta. Hallituksen jäsenluettelo on vuosikertomuksen liitteenä. (Liite III)

Toimintavuonna hallitus kokoontui kahdeksan kertaa.

Hallituksen työryhmät

Hallitus voi perustaa tavoitteidensa saavuttamisen tueksi työryhmiä. Työryhmien toimialueet ja edustus on kuvattu liitteessä (liite IV). Aktiivisesti toimivia työryhmiä olivat järjestö- ja ansiomerkkitoimikunta, omais- ja läheistyöryhmä ja liikunta- ja kulttuurityöryhmä.

Palkinnot ja kunnianosoitukset

Mielen terveyden keskusliiton ansiomerkki myönnetään jäsenyhdistysten tai liiton toiminnassa ansioituneille luottamus- ja toimihenkilöille.

Vuosi		2015
Kultainen ansiomerkki	20 vuotta	4
Hopeinen ansiomerkki	15 vuotta	3
Pronssinen ansiomerkki	10 vuotta	17
Teräksinen ansiomerkki	5 vuotta	35
Viiri		4
Yhteensä		59

5. Mielenterveyden keskusliitto muodostuu jäsenyhdistyksistään

Vuonna 2015 Mielenterveyden keskusliittoon kuului 164 (31.12.2015) jäsenyhdistystä. Henkilöjäseniä oli näiden yhdistysten kautta yhteensä 17 116. Luettelo jäsenyhdistyksistä on liitteenä. (liite V).

Vuoden 2015 aikana liiton toimihenkilöiden suoraan yhdistykseen suuntautuva toiminta ja viestintä organisoitiin uudelleen. Yhdistystoiminnan ja viestinnän työntekijät muodostavat yhteisen Viestintä- ja yhdistystoiminta-tiimin. Yhdistymisen taustalla oli näkemys viestinnän keskeisestä merkityksestä yhdistystoiminnan tukemisessa ja tarve tehostaa liiton hallintoa. Yhdistystoimintaa koordinoi keskusliiton yhdistyskoordinaattori.

Jäsenyhdistystoiminnan tavoitteet ja yhdistystoiminnan tukeminen

Yhdistystoiminnan päätavoitteena oli tukea jäsenyhdistysten toimintaa ja vahvistaa jäsenyhdistysten roolia yhteiskunnallisena vaikuttajana ja toimijana omalla toimialueellaan. Tätä tavoitetta tukevat alatavoitteet olivat 1) Jäsenyhdistysten keskinäisen ja keskusliiton välisen yhteistyön vahvistaminen lisättynä usean toimijan keskinäisellä yhteistyöllä 2) Yhdistystoiminnan tukeminen taloudellisesti (Ray-avustus jäsenyhdistyksille ja Ok-opintokeskustuki) ja 3) tukea jäsenyhdistyksiä ohjauksen ja neuvonnan avulla.

Yhdistystoimintaa tuettiin 1) järjestämällä seuturyhmä- ja muita yhdistystapaamisia, 2) järjestämällä yhdistyskoulutusta, 3) välittämällä Raha-automaattiyhdistyksen toiminta-avustusta jäsenjärjestöille sekä tukemalla yhdistyksiä OK-opintokeskuksen ja Tukilinjan avustusten saamisessa sekä 4) muilla tukitavoilla

1. Seuturyhmät ja yhdistystapaamiset

Seuturyhmiä ja muita yhdistystapaamisia järjestettiin yhteensä 17, joissa oli 354 osallistujaa ja yhdistysten osallistumiskertoja yhteensä 152. Uusvanhana toimintamuotona alettiin syksyllä järjestää alueellisia järjestöpäiviä, jotka ovat saaneet jäsenkentältä erinomaista palautetta.

2. Yhdistyskoulutus

Mielenterveyden keskusliitto järjesti vuonna 2015 viisi yhdistyskoulutusta, joissa oli yhteensä 58 osallistujaa. Koulutukset järjestettiin yhteistyössä jäsenyhdistysten tai muiden kansanterveys- ja vammaisjärjestöjen kanssa. Yhdistyskoulutuksissa mm. valmennettiin uusia luottamushenkilöitä järjestötoiminnan käytäntöihin ja koulutettiin yhdistykseen kulttuurivastaavia. Lisäksi järjestettiin jäsenyhdistyksien työntekijöille kohdennettu koulutuspäivä.

3. Yhdistysten taloudellinen tukeminen

Liitolla oli käytettävissä Raha-automaattiyhdistyksen avustus jäsenyhdistysten toiminnan tukemiseen, jolla tuettiin niitä yhdistyksiä, jotka eivät saa suoraan avustusta Raha-automaattiyhdistykseltä. Tukea annettiin 89 yhdistykselle yhteensä 201 409 euroa. Liiton jäsenyhdistyksistä 29 prosenttia sai avustusta toimintaansa suoraan Raha-automaattiyhdistykseltä. Liitto tuki jäsenyhdistyksiä OK-opintokeskuksen tuen hakemisessa. Tätä tukea sai 18 liiton jäsenyhdistystä.

4. Muut tukimuodot

Järjestötyötä tuettiin edellä kuvattujen kohdennettujen tukitoimien lisäksi myös osana liiton muiden toimintojen työtä: viestinnässä, neuvontapalveluissa, sopeutumisvalmennuksessa, työ- ja koulutusvalmennuksessa ja hallinnossa. Yhdistystoimintaa tuettiin niin ikään vertais- ja vapaaehtois-toimijuuden tukemisella, tarjoamalla konsultatiivisia yhdistyskäyntejä ja luottamushallinnon yhdistyskäyntejä sekä puhelin- ja sähköpostikonsultaatioilla.

Liiton viestintä yhdistysten tukena

- **Jäsenkirje.** Jäsenkirje ohjaa yhdistyksiä ja kertoo liiton toiminnasta. Liitto lähetti toimintavuonna yhdistyksille kuusi jäsenkirjettä.
- **Jäsenlehti Revanssi.** Jäsenlehti Revanssi ilmestyi neljä kertaa painettuna. Lehti jatkoi ilmestymistä edellissyksynä alkaneessa, leikatun tabloidin muodossa 24-sivuisena. Liiton hallituksessa keskusteltiin myös lehden verkkoversiosta ja toistaiseksi päädyttiin tekemään lehteä vain perinteisessä printtimuodossa.
- **Vuoden pomppu.** Lanseerattiin yhdistyksille suunnattu Vuoden pomppu-palkinto, jonka saa toimintaansa erityisesti kehittänyt liiton jäsenyhdistys. Ensimmäisen Vuoden pomppu-palkinnon sai Siikalatvan Suopursut, joka nosti reilussa vuodessa jäsenmääränsä yhdeksästä lähes kymmenkertaiseksi.
- **Media- ja verkkoviestintä.** Jäsenyhdistysten joulunajan, mielenterveysviikon ja henkisen hyvinvoinnin viikon tapahtumat nostettiin esiin liiton media- ja verkkoviestinnässä. Näitä varten liiton viestintä myös tuotti yhdistyksien käyttöön tarkoitettua materiaalia. Lisäksi nostettiin esiin mm. liittovaltuuston kannanotto hallituksen suunnitelmista lakkauttaa eläkkeensaajien asumistuki.
- **Kirjoitus- ja valokuvauskilpailu.** Yhteistyössä Aspa-säätiön ja muiden yhdistysten kanssa järjestettiin liiton jäsenistölle ja muille mielenterveyskuntoutujille avoin asumiseen liittyvä kirjoituskilpailu ja valokuvauskilpailu ”Aina mun pitää”.
- **Jäsenyhdistysten verkkopalaute.** Liiton internet-sivuille avattiin jäsenyhdistysten palautekanava ja luotiin käytännöt siihen vastaamiseen.
- **Kilta-rekisteri.** Mielenterveyden keskusliitto uudisti jäsenrekisterinsä vuonna 2015. Uusi rekisteriohjelma (Kilta-rekisteri) on myös jäsenyhdistysten käytettävissä ja sen käyttöön järjestettiin kaksi koulutusta.

Neuvontapalvelut yhdistystoiminnan tukena

Neuvontapalveluihin sisältyvät ammattilaisten ja kokemusasiantuntijoiden tarjoama kuntoutusneuvonta (Propelli), liiton lakimiehen tarjoama oikeusneuvonta, sosiaalneuvonta, Turvaset ja valtakunnallinen vertaisneuvontapuhelin.

- **Kuntoutusneuvonta.** Propellit tarjoavat matalan kynnyksen neuvontapalvelua, koulutusta ja ryhmätoimintaa Helsingissä, Turussa ja Kuopiossa. Propellissa asiointeja oli vuonna 2015 yhteensä 9985, mikä on peräti 42 % enemmän kuin vuonna 2014 (7027). Matalan kynnyksen käyntipisteiden ja puhelinneuvonnan asiointikäynneistä kuntoutujia oli 78% (4319/5506). Yhteydenotoista 38% liittyi järjestö- ja vertaistukitoimintaan. Tätä oli esimerkiksi tiedon antaminen vertaistuesta ja yhdistystoiminnasta, esimerkiksi ohjaaminen mukaan yhdistystoimintaan.
- **Vertaistukipuhelin.** Mielenterveyden keskusliiton koulutetut kokemusasiantuntijat tarjoavat vertaistukea täysin maksuttomassa (ei edes matkapuhelin- tai paikallisverkkomaksua) vertaistukipuhelimessa. Toiminta muuttui maksuttomaksi vuoden 2015 aikana, jonka jälkeen puhelujen määrä on kasvanut huomattavasti. Vuonna 2015 vertaistukipuheluita oli yhteensä 648, kun vuonna 2014 niitä oli 158.
- **Oikeusneuvonta.** Mielenterveyden keskusliitto on ihmisoikeusjärjestö. Oikeusneuvonnan tehtävänä on vaikuttaa mielenterveyskuntoutujien asemaan ja oikeuksien toteutumiseen. Liiton lakimies antaa tukea ja neuvontaa kuntoutujien ja omaisten oikeusturvaan liittyviin kysymyksiin ja hoitaa kuntoutujien edunvalvontatehtävää. Lakimies on myös kouluttanut liiton tapahtumissa etenkin edunvalvontaan ja kuntoutujien oikeuksiin liittyvistä teemoista.

Yhdistyskäynnit. Liiton luottamus- ja toimihenkilöt ovat osallistuneet jäsenyhdistysten tapahtumiin ja vuosijuhliin sekä tehneet tutustumiskäyntejä yhdistyksiin.

Kansalaisjärjestötoiminnan vahvistaminen

Jäsenyhdistysten toimintaa on tuettu yhteistyössä järjestettävillä 1) tapahtumilla ja 2) kursseilla. Tapahtumat ja kurssit olivat avoimia kaikille osallistujille, jolloin sen lisäksi että ne lisäsivät jäsenistön aktiivisuutta, sosiaalisuutta ja toiminnallisuutta, toivat ne myös uusia jäseniä yhdistyksille. Tietopalvelu Propelleilla oli merkittävä rooli mielenterveyskuntoutujien ohjaamisessa ja kannustamisessa jäsenyhdistysten toimintaan liittymiseksi.

1. Tapahtumat

Erilaiset yhteistyössä järjestetyt tapahtumat tarjosivat jäsenyhdistyksille matalan kynnyksen kohtaamis-, osallistumis- ja verkostoitumismahdollisuuden. Samalla tarjoutui tilaisuus yhteistyön rakentamiseen ja toimintojen kehittämiseen.

Yhteistyöseminaarit. Mielenterveyden keskusliitto järjestää seminaareja yhteistyössä jäsenyhdistystensä ja muiden toimijoiden kanssa. Vuonna 2015 järjestettiin viisi yhteisseminaaria, joihin osallistui yhteensä 347 henkilöä.

Kulttuuritoiminta. Kulttuuritoiminnan tavoitteena oli aktivoita kulttuuriharrastusta ja -toimintaa liiton jäsenyhdistyksissä ja niiden jäsenistössä. Kulttuuripäivät ovat keskusliiton valtakunnallinen kulttuuritapahtuma tämän tavoitteen tukemiseksi. Päivät järjestettiin yhdessä yleisurheilupäivien kanssa Kajaanissa elokuussa. Osallistujia oli 40 jäsenyhdistyksestä kaikkiaan 375 henkilöä.

Liikuntatoiminta. Liikuntatoiminnan päätavoitteena oli aktivoita mielenterveyskuntoutujia ja -potilaita liikunnan pariin. Liitto järjesti kaksi yhdistysten liikuntavastaavien peruskurssia, joissa oli yhteensä 20 osallistujaa. Liikuntavastaavien tehtävänä on organisoida liikuntatoimintaa liiton jäsenyhdistyksissä. Liikuntavinkkejä annettiin myös kolmessa seuturyhmässä yhteensä 34 ryhmänohjaajille. Liikunnasta ja terveisistä elämäntavoista tiedotettiin myös Revanssi-lehdessä, jäsenkirjeessä ja liiton internetsivuilla. Liikuntasihteeri teki myös kaksi yhdistyskäyntiä, joihin osallistui yhteensä 34 osallistujaa.

Liiton yleisurheilukilpailut järjestettiin yhdessä Kulttuuripäivien kanssa Kajaanissa 21.–23.8.2015. Kilpailuihin osallistui 181 kilpailijaa 32 eri yhdistyksestä (vuonna 2014 140/25). Kulttuuripäivien ohjelmaan sisältyi Tanssiva mieli -tanssikilpailu, johon osallistui 13 kilpailijaa.

Keskusliiton mestaruusturnaus pelattiin Tampereella toukokuussa. Lajeina olivat futsal ja salibandy. Salibandyssa oli erikseen kilpa- ja harrastesarjat. Turnaukseen osallistui 26 joukkuetta ja noin 400 osallistujaa. Joukkueet olivat paikallisyhdistysten joukkueita sekä muita mielenterveysalan joukkueita.

Lisäksi jäsenistöä motivoitiin liikkumaan KKI-kuntokorttien avulla, joita jaettiin liikuntavastaaville omissa yhdistyksissä eteenpäin jaettavaksi sekä suoraan jäsenille seuturyhmien ja yhdistysvierailujen yhteydessä.

Pieni ele -keräys. Mielenterveyden keskusliitto osallistui toista kertaa vammais- ja terveysjärjestön yhteiseen Pieni Ele -keräykseen (ent. Vaalikeräys). Mukana oli 59 Mielenterveyden keskusliiton jäsenyhdistystä. Keräyksen avulla oli mahdollisuus kerätä varoja yhdistyksen toimintaan. Lipaskeräys toteutettiin sekä eduskuntavaalien ennakkoäänestyksen, että varsinaisen vaalipäivän yhteydessä.

Valtakunnallinen kynttilätapahtuma. Helsingin tapahtuma järjestettiin 15.11 Kampin kappelissa. Kynttilät syttyivät itsemurhan tehneiden muistoksi ja heidän läheisten kunnioittamiseksi yli sadassa jäsenyhdistyksessä.

2. Kurssitoiminta

Erilaiset yhdessä jäsenyhdistysten kanssa järjestetyt kurssit tarjosivat yhdistyksille mahdollisuuden oppia uusia menetelmiä ja hyviä käytäntöjä jäsenien tueksi. Ne toivat myös lisäresursseja yhdistysten jäsenilleen tarjoaman toiminnan järjestämiseen. Lisäksi yhteistyökurssit vahvistivat yhdistysten vertais- ja vapaaehtoistoimintaa ja toivat uusia jäseniä mukaan toimintaan. Kurssitoiminnasta kerrotaan laajemmin toimintojen kuvauksen yhteydessä muualla toimintakertomuksessa.

Toimintavuonna järjestettiin yhdessä jäsenyhdistysten kanssa kaksi liikuntavastaavien peruskurssia, avomuotoisia sopeutumisvalmennuskursseja 22 yhdistyksen kanssa ja työ- ja koulutusvalmennuskursseja yhteistyönä yhteensä 16 kurssia, joissa oli yhteensä 189 osallistujaa.

Yhdistystoiminnan tunnusluvut

Toiminta	Toimintojen määrä	Osallistujien määrä
Jäsenkirje ja Revanssi	6/4	161/17 116
Seuturyhmät	13	233
Järjestöpäivät	1	74
Kiltarekisteri-koulutus	21	68
Työntekijäpäivät	1	26
Vertaisohjaajien / kokemusasiantuntijoiden koulutukset	6	106
Yhteistyöseminaarit	5	347
Yhdistyskoulutukset	40	209
Kulttuuri- ja yleisurheilupäivät	1	375
Yhteistyökurssit	40	313
Yhteensä	119	18 981

Missä onnistuimme?

- Keskusliiton kaikissa toiminnoissa tehtiin joustavasti ja räätälöidysti yhteistyötä jäsenyhdistysten kanssa.
- Jäsenyhdistysten kanssa tehdyn yhteistoiminnan määrä oli myös huomattavasti lisääntynyt vuoteen 2014 verrattuna.
- Liiton järjestämiin tapahtumiin osallistui entistä enemmän liiton yhdistys- ja henkilöjäseniä

Mitä jatkossa kehitämme?

- Yhdistysviestintää
- Toiminnan näkyväksi tekemistä toiminnan seuranta- ja tilastokäytäntöjä kehittämällä ja aktiivisella viestinnällä
- Yhdistysten hyvien käytäntöjen jakamista toisten yhdistysten hyödyksi

6. Mielen terveyden keskusliitto on potilasjärjestö

Vaikuttamistyötä toteutetaan jäsenyhdistysten toiminnan lisäksi keskusliiton kaikkia toimintoja läpileikkaavana toimintana. Mielen terveyden keskusliitto on valtakunnallinen edunvalvontajärjestö. Edunvalvonta on yksi vaikuttamistyön muoto ja sitä toteutetaan valtakunnallisesti, paikallisesti ja yksilötasolla.

Vaikuttamistoiminnan tavoitteet

Vaikuttamistoiminnan tavoitteet tulevat suoraan Mielen terveyden keskusliiton strategian päämäärästä:

”Mielen terveyden keskusliiton strategian päämääränä on osallistua ja vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan, yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja kansalaiskeskusteluun niin, että mielen hyvinvointi toteutuu jokaisen ihmisen perusoikeutena. Mielen terveyden keskusliitto toimii merkittävänä vaikuttajana ja asiantuntijana mielen terveyslainsäädännön ja julkisten palveluiden sekä viranomaistoiminnan kehittämiseksi.”

Mielen terveyden keskusliiton vaikuttamistoiminta koostuu koko liiton edunvalvontatehtävän lisäksi:

1) Oikeus- ja sosiaalineuvonnasta, 2) koulutustoiminnasta, 3) vaikuttamisverkostoista ja -työryhmistä sekä 4) kannanotoista ja julkilausumista. Lisäksi mediayhteistyö ja medianäkyvyys ovat keskeisiä keinoja valtakunnalliseen, suuren yleisön tavoitettavaan vaikuttamiseen, mutta sitä ei tilastoitu toimintavuonna.

1. Oikeus- ja sosiaalineuvonta

Oikeus- ja sosiaalineuvonta on valtakunnallista järjestöpohjaista edunvalvontaa, minkä tavoitteena on vaikuttaa mielen terveyspotilaiden ja -kuntoutujien asemaan ja oikeuksiin sekä kohteluun lakisääteisten oikeuksien ja etuuksien toteutumisessa. Näin pyritään ennaltaehkäisemään palvelujen väliinputoamistilanteita, syrjäytymistä ja tukemaan asiakkaiden omatoimisuutta ja itsenäistä selviytymistä sekä yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja ihmisoikeuksien toteutumista. Lisäksi pyritään turvaamaan riittävät ja tarpeen mukaiset sosiaali- ja terveyspalvelut sekä mielen terveyspalvelut, toimeentulon ja sosiaaliturvan toteutuminen sekä itsemääräämisoikeuden vahvistaminen ja ihmisarvoinen kohtelu.

Oikeusneuvontaa antaa Mielen terveyden keskusliiton lakimies. Oikeusneuvontaa ja ohjausta on annettu yksilöllisesti kuntoutujille, heidän läheisilleen ja ammattilaisille puhelimitse, sähköpostitse, tiedottamalla sekä yksilöasiakkaita tapaamalla. Lisäksi tehtäviin on kuulunut asiakkaiden ohjaaminen asianmukaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saamiseksi.

Yksilöasiakkaiden kohdalla on ollut kysymys eläkkeiden, kuntoutuksen, palveluiden ja etuuksien hylkäyspäätöksistä ja niitä koskevista valituksista, ongelmista koskien hoidon saatavuutta, huonoa kohtelua koskevista kanteluista, palvelujärjestelmän ulkopuolelle jäävien asiakkaiden ja palvelujärjestelmään pyörimään jäävien asiakkaiden oikeuksien toteutumisen turvaamista koskevista asioista sekä ”pakkohoitoa” ja rajoitustoimenpiteiden käyttöä koskevista tapauksista.

Sosiaalineuvontaa antaa Mielen terveyden keskusliiton sosiaalineuvoja. Sosiaalineuvojan työ on painottunut yksilölliseen edunvalvontaan, jota on toteutettu valtakunnallisena puhelinneuvontana ja

henkilökohtaisina tapaamisina pääkaupunkiseudulla. Sosiaalineuvojan edunvalvontatyössä koulutuksen osuus ja yhteistyö muiden järjestöjen kanssa on lisääntynyt.

Valtaosa yhteydenottajista on ollut kuntoutujia, loput omaisia, läheisiä ja ammattilaisia. Suurin osa yhteydenotoista on liittynyt sosiaaliturvaan liittyviin selvittelyihin, hakemuksiin, valituksiin ja kokonaistilanteen kartoittamisiin. Yhteydenottajat ovat valtaosin ns. väliinpuotoajia, jotka eivät syystä tai toisesta ole saaneet tarvitsemiaan palveluja julkiselta puolelta.

2. Koulutustoiminta

Liiton kaikissa toiminnoissa on koulutustoimintaa, jonka tavoitteena on vaikuttaa mielenterveyden häiriöihin liittyviin asenteisiin, lisätä tietoa mielenterveydestä sekä antaa välineitä kuntoutumisen tukemiseen ja mielenterveyspalveluiden kehittämiseen.

Koulutuksia järjestetään mielenterveyskuntoutujia kohtaaville ammattilaisille (myös opiskelijat) mielenterveyteen liittyvän tiedon lisäämiseksi sekä auttamis- ja tukemiskäytäntöjen levittämiseksi. Lisäksi koulutuksissa annetaan tukea ja tietoa mielenterveyskuntoutujien läheisille ja omaisille. Liitossa järjestetään myös koulutuksellista toimintaa suoraan mielenterveyskuntoutujille heidän omatoimisuutensa vahvistamiseksi vaikuttamistoiminnan tavoitteiden mukaisesti. Tietopalvelu Propelli tarjosi myös vertaisalustuksia, jotka perustuvat kuntoutujan omakohtaiseen kokemukseen sairastumisesta ja siitä kuntoutumisesta. Jäsenyhdistyksille suunnattu koulutustoiminta on esitelty jäsenyhdistystoiminnasta kertovassa osuudessa.

Koulutustoiminta rakentuu 1) koulutustilaisuuksista, 2) Mielenterveysmessujen seminaareista, 3) muista seminaareista, 4) tilaisuuksien ja tapahtumien puheenvuoroista sekä 5) toiminnan esittelytilaisuuksista (ei kattavaa tilastointikäytäntöä koko liiton tasolla). Neuvonta- ja ohjauspalveluiden koulutuksiin sisältyy myös vertaisneuvojen pitämiä alustuksia, koulutuksia ja puheenvuoroja.

Koulutustoiminnan tunnusluvut

Kouluttaja	Toimenpiteiden määrä	Osallistujamäärä
Toiminnanjohtaja	37 (2014:15)	3720 (2014:1890)
Lakimies	18 (2014:17)	1430 (2014:1225)
Neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä vertaisneuvojat	70 (2014:34)	1502 (2014:584)
Mielenterveysmessujen seminaarit	8 (2014:10)	500 (2014:415)
Sopeutumisvalmennus	15 (2014:8)	288 (2014:350)
Turvanen	1 (2014:2)	49 (2014:146)
Sosiaalineuvoja	11 (2014:10)	165 (2014:96)
Työ- ja koulutusvalmennus (Ak 12 ja Työtä kohti C 56)	32	561
Osallisuutta osuuskunnista-hanke	18	
MIPA-hanke	12	53
Yhteensä	222	8268 (2014:5107)

3. Vaikuttamiseen liittyvät yhteistyöverkostot ja työryhmät

Yksilöneuvonnan ja ohjauksen sekä eri kohderyhmien kouluttamisen lisäksi liiton vaikuttamistyöhön kuuluvat useat työryhmä- ja verkostoedustukset, joissa työskennellään yhdessä muiden toimijoiden kanssa vaikuttamistoiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyötahot muodostuvat perinteisesti muiden vammaisjärjestöjen edustajista, mutta myös laajemmin muista kolmannen sektorin toimijoista, julkisen palvelujärjestelmän toimijoista sekä päättäjätahoista. Yhteistyö on kansallista ja kansainvälistä vaikuttamistyötä. Yhteistyössä tehtävä vaikuttamistoiminta on onneksi lisääntymässä, sillä tavoitteet ovat usein hyvin samansuuntaiset: syrjinnän vähentäminen ja oikeuksien toteutumisen varmistaminen. Vaikuttamistyöhön liittyvät yhteistyöverkostot on kuvattu liitteessä VI.

4. Julkilausumat ja kannanotot

Julkilausumat ja kannanotot ovat keskeinen keino vaikuttamistyössä ja luottamushallinnolla on tässä tehtävässä keskeinen rooli. Sitä tehdään tiiviissä yhteistyössä liiton viestinnän kanssa. Myös tähän vaikuttamistyöhön osallistuvat kaikki liiton työntekijät siltä osin, kun teemat liittyvät heidän omaan työtehtäväänsä ja osaamiseensa.

Toimintavuonna Mielenterveyden keskusliiton **liittovaltuusto** teki kaksi julkilausumaa:

- Kevätkokouksessa liittovaltuusto vaati, että Järjestöjen toimintaedellytykset turvattava rahapeliyhtiöiden suunnittelussa yhdistämisessä
- Syksyn kokouksen julkilausuma oli jäsenkentän toimeentulon kannalta erityisen tärkeä: Eläkkeensaajien asumistukea ei saa lakkauttaa

Toimintavuonna Mielenterveyden keskusliiton **hallitus** teki kaksi kannanottoa:

- Mielenterveyskuntoutujien kuntoutuksesta huolehdittava – miljoonien säästöillä miljardien kuluja
- Pitkäaikaissairaiden maksutaakka uhkaa nousta kohtuuttomaksi

Mielenterveyden keskusliitto oli vahvasti vaikuttamassa myös Sipilän hallituksen hallitusohjelmaan sekä nk. suoran lobbauksen, että kannanottojen avulla. Liitto vaati hallitusohjelmaan sisällytettäväksi itsemurhien ehkäisyohjelmaa. Sen lisäksi liitto oli mukana seuraavissa hallitusohjelmaan liittyvissä kannanotoissa:

- Mielenterveyspoolin kannanotto
- Mielenterveyspoliittisen neuvottelukunnan kannanotto
- EAPNFinin kannanotto köyhyysohjelmasta hallitusohjelmaan
- Arkkipiispan köyhyysohjelman kannanotto hallitusohjelmaan
- Ihmisoikeustoimijoiden kannanotto ihmisoikeusselonteon tarpeellisuudesta hallitusohjelmaan.

Luottamushallinnon julkilausumien ja kannanottojen lisäksi toimintavuonna annettiin seuraavat lausunnot:

- Lausunto STM:n kyselyyn vammaisia henkilöitä koskevan sosiaalihuollon erityislainsäädännön uudistamista selvittävän työryhmän muistiosta
- Lausunto MTL:n 17 §:n muuttamisesta
- Lausunto STM:lle sen järjestämään suulliseen kuulemistilaisuuteen koskien MTL:n 17 §:n uudistamista
- Lausunto Ympäristöministeriölle koskien Valtioneuvoston asetusta asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun VN:n asetuksen muuttamiseksi
- Lausunto Oikeusministeriölle hallituksen esityksestä vakuutuslainsäädännön muuttamisesta

Mielenterveyden keskusliitto oli lisäksi mukana järjestöjen yhteisissä lausunnoissa koskien sote -uudistusta, rahapeliyhtiöiden suunniteltua yhdistämistä, Raha-automaattiyhdistyksen avustuksista maksettavien ahkeruusrahakäytäntöjen muuttamista ja vammaislainsäädännön uudistamista.

Medianäkyvyyttä oli valtakunnallisissa, alueellisissa ja paikallisissa medioissa sekä radio- ja tv-haastatteluissa.

Vaikuttamistyön tunnusluvut

Toimenpide	Määrä
Oikeusneuvonta	1040
Toimeksiantojen määrä	19
Sosiaalineuvonta	465
Koulutuksiin osallistuneiden määrä	8268
Yhteensä	9792

Missä onnistuimme?

- Sipilän hallitusohjelmassa nostetaan kokemusasiantuntijuus esille
- Hallituksen kärkihankkeena on mm. osatyökykyisten työllistymisen edistäminen
- Keskusliiton kaikissa toiminnoissa tehdään vaikuttamistyötä

Mitä jatkossa kehitämme?

- Vaikuttamisviestinnän toimintatapojen ja alustojen määrittely

7. Mielen terveyden keskusliitto on kansalaisjärjestö

Järjestölähtöinen toiminta tukee julkisia palveluita ja niiden käyttämistä sekä tavoittaa ihmisiä, jotka eivät saa tarvitsemaansa tukea olemassa olevasta palvelujärjestelmästä. Toiminta on ns. matalan kynnyksen toimintaa, kun se on:

- aidosti asiakkaan tarpeista lähtevää
- hänen elämäänsä liittyviä haasteita syvällisesti ymmärtävää ja kokemustietoa hyödyntävää
- osallistujalle maksutonta
- osallistujan omasta motivaatiosta lähtevää läheteitä tai lausuntoja vaatimatta
- tarvittaessa anonyymiteetin mahdollistavaa

Järjestölähtöistä toimintaa leimaa matalahierarkisuus, vertaisuus, tukimuotojen kehittäminen yhdessä osallistujien kanssa ja tuen räätälöitävyys.

Kuntoutumista tukevan toiminnan tavoitteet

Toiminnan tavoitteena on kuntoutumisen tukeminen eri keinoin. Toiminta on kaikille avointa, mutta se on pääosassa suunnattu työelämän ulkopuolella oleville ja yhteiskunnasta syrjäytyneille mielen terveyskuntoutujille. Toimintamuotoina ovat 1) yksilöllinen neuvonta ja ohjaus 2) ryhmämuotoinen toiminta, jonka muodostavat tuettu lomatoiminta, sopeutumisvalmennuskurssit ja työ- ja koulutusvalmennuskurssit sekä 4) erilaiset tapahtumat.

1. Yksilöllinen neuvonta ja ohjaus

Toiminnan päätavoite on lisätä kuntoutujien tietoisuutta mielen terveyteen liittyvistä asioista, antaa neuvoja ongelmatilanteissa, tietoa mielen terveyskuntoutujille suunnatuista etuuksista ja palveluista sekä auttaa niiden hakemisessa. Yksilöllistä neuvontaa ja ohjausta annetaan kaikissa liiton toimintoissa. Tukea annetaan 1) Tietopalvelu propellien käyntipisteissä 2) puhelimitse, 3) ohjaustapaamisissa ja yksilöohjausprosesseissa sekä 4) Turvasen toiminnalla.

Tietopalvelu Propelli. Tietopalvelu Propellin käyntipisteet toimivat Helsingissä, Turussa ja Kuopiossa. Niissä voi asioida anonyymisti ja kiireettömästi ilman ajanvarausta. Matalan kynnyksen periaatteella toimivissa käyntipisteissä työskentelevät ammattilaisten lisäksi koulutetut vertaisneuvojat, joilla on omakohtaista kokemusta sairastumisesta ja kuntoutumisesta. Käyntejä Tietopalvelu Propelleihin tuli vuoden aikana yhteensä 1901 (2014:1640). Kuopion käyntipiste toimi tiiviissä yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa yhteisissä järjestötilojen tiloissa. Käyntien tuloksena ihmiset saivat palveluohjausta, tukea elämäntilanteensa selvittämiseen sekä konkreettista apua mm. hakemusten täyttämiseen. Käyntipistetoiminnan lisäksi tietopalvelu propellit ottavat vastaan erilaisia ryhmiä sekä järjestävät tietoisuuksia ja tapahtumia ja antavat ohjausta ja neuvontaa myös puhelimitse ja sähköpostitse.

Propellissa on myös lähdetty ulos toimistoista ja perinteisistä käyntipisteistä. Esimerkiksi Turussa Propellin neuvontaa on tarjolla MTKL:n jäsenyhdistys Itu ry:n päiväkeskuksessa ja Varissuon kirjastossa. Helsingissä neuvontapalvelua on viety Helsingin Klubitalolle Sörnäisiin ensin kokeiluna kerran kuukaudessa ja vakituemmin elokuusta 2015 lähtien viikottain.

Puhelinneuvonta. Matalan kynnyksen toimintaperiaatteiden mukaisesti ihmisille annetaan tukea ja neuvontaa ilman ajanvarausta puhelimitse. Tietopalvelu Propellilla on omat puhelinnumeronsa ja soittoaikansa kuntoutusneuvojille ja vertaisneuvojille. Propellin yhteydenotoista puheluita oli yhteensä 2877 (2014:1849), joista ammattilaisille tulleiden neuvontapuheluiden osuus oli 1461 (2014:1691) ja vertaistuki-puhelimeen soitettujen puheluiden osuus oli 648 (2014:158). Vertaisneuvontapuhelin toimi maksuttomassa (ei edes matkapuhelin- tai paikallisverkkomaksua) palvelunumerossa huhtikuun alkuun saakka yhtenä päivänä viikossa ja muuttui sen jälkeen kaikkina arkipäivinä päivystäväksi. Tämä selittää vertaisneuvontapuheluiden kasvun ja ammattilaisten puheluiden määrän pienen laskun. Loppuvuotta kohden vertaisneuvojen puhelumäärät nousivat entisestään ja noin puoleen puhelusta ei pystytty vastaamaan.

Muissa toiminnoissa ei ole määritelty erillisiä soittoaikoja, vaan puhelinneuvontaa annetaan läpi ”virka-aikojen”. Tällaista konsultatiivista tukea annettiin mielenterveyskuntoutujille, heidän omaisilleen sekä heitä työssään kohtaaville ammattilaiselle. Joustava ja asiakkaiden tarpeista lähtevä toiminta voi käytännössä tarkoittaa liki neljäkymmentä tekstiviestiä yhden asian hoitamiseksi silloin kun liikkeelle lähteminen on vaikeaa ja puhuminenkin jännittää. Tukea annetaan myös sähköpostitse, mutta sitä tilastoitiin toimintavuonna vain Tietopalvelu Propellien osalta. Sähköpostitse annettu tuki on kasvava tukemisen muoto, erityisesti nuorten kohdalla. Toivottavasti lähivuosina pystytään käynnistämään myös verkossa tapahtuva chat-palvelu.

Yksilölliset ohjausprosessit. Yksilöllistä valmennusta annettiin pidempinä prosesseina ja yksittäisinä asiakastapaamisina Työ- ja koulutusvalmennuksessa (Ak 12 ja Työtä kohti- hanke). Pidempiä yksilövalmennuksia annettiin toimintavuoden aikana 33 kuntoutujalle. Valmentajina toimivat työ- ja koulutusvalmentajat. Yksilöllistä ohjausta tarjottiin niille, jotka eivät kokeneet ryhmämuotoista toimintaa itselleen sopivana, mutta hyötyivät pidempikestoisesta tuesta. Yksittäisiä asiakastapaamisia järjestettiin sekä ryhmiin osallistuneille että ryhmätoimintaan osallistumattomille asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden ja toiveiden mukaan. Yksittäisiä asiakastapaamisia oli yhteensä 70.

Turvanen. Toimintavuonna Turvasia oli kaksi ja ne sijaitsivat Rovaniemellä ja Jyväskylässä. Turvanen kehittää toimintakäytäntöjä, joilla tuetaan kuntoutujien itsenäistä selviytymistä ja ennaltaehkäistään toistuvia psykiatrisia sairaalahoitoja tarjoamalla kuntoutusohjausta ja neuvontaa sekä turva-asumista. Edellytyksenä näiden tavoitteiden saavuttamiselle on yhteistyö julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden sekä oppilaitosten kanssa.

Toimintavuonna Rovaniemen Turvasessa oli yhteensä 245 (2014: 215) asiakasta ja asunnoissa 14 (2014: 10) (2014: 9) asukasta. Kuntoutusohjaustapaamisia oli yhteensä 1277 (2014: 895). Jyväskylässä asiakkaita oli 93 (2014: 90) ja asunnoissa 10 asukasta. Kuntoutusohjaustapaamisia oli yhteensä 793 (2014: 797). Lisäksi annettiin puhelinneuvontaa.

Turva-asuminen tarjosi intensiivisen yksilöllisen kuntoutusohjauksen, tuen asumiseen sekä jatkosuunnitelman laatimisen yhteistyössä asiakkaan ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Neuvonta ja ohjaus sosiaaliturvaetuuksista ja yksilöllisen tarpeen mukaisista palveluista on parantanut sekä asiakkaiden taloudellista tilannetta, että psyykkistä hyvinvointia. Toiminnan tuloksina on usean ihmisen kohdalla yhteistyö avosektorilla tiivistynyt ja mahdollinen sairaalahoito vältetty. Työ on painottunut entistä enemmän ennalta ehkäisevään suuntaan.

2. Ryhmämuotoinen toiminta

Ryhmämuotoisen toiminnan tarjoaminen on tehokas kuntoutumista tukeva keino. Mielenterveyden häiriöihin liittyy lähes poikkeuksetta häiriöitä sosiaalisissa tilanteissa ja ihmissuhteissa ja toisaalta taas mikä tahansa yhteiskunnallinen osallisuus edellyttää sosiaalisuutta. Ryhmämuotoinen tuki on turvallinen keino harjoitella sosiaalisten tilanteiden vaatimia taitoja, kuten puolensa pitämistä ja jämäkkyttä sekä erilaisuuden sietämistä.

Ryhmämuotoisen toiminnan päätavoite on tuetun lomatoiminnan osalta virkistyminen ja voimavarojen saaminen arkeen, sopeutumisvalmennuskursseilla mielenterveyskuntoutujien fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn edistäminen sekä oman elämän aktiivisen toimijuuden ja osallisuuden vahvistaminen omassa elinympäristössä ja kansalaisyhteiskunnassa. Työ- ja koulutusvalmennuskursseilla päätavoitteena on näiden lisäksi työelämäosallisuuden edistäminen voimavaralähtöisesti.

Tuettu lomatoiminta. Mielenterveyden keskusliitto järjesti aikuisille ja lapsiperheille suunnattuja tuettuja lomia yhdessä Maaseudun terveys- ja lomahuollon kanssa. Tuettu loma myönnetään taloudellisin, sosiaalisin ja terveydellisin perustein. Lomien tavoitteena on lomalaisen virkistyminen, toisten samassa tilanteessa olevien tapaaminen sekä voimavarojen saaminen arkeen vertaistuen ja lomaohjelman kautta. Liiton lomajaksoilla on mukana aina kaksi vertaislomaohjaajaa, jotka järjestävät ryhmälle toimintaa lomapaikan oman ohjelman lisäksi. Vertaislomaohjaajat edustavat Mielenterveyden keskusliittoa ja antavat tietoa liiton toiminnasta loman aikana.

Sopeutumisvalmennuskurssit. Sopeutumisvalmennusta toteutettiin järjestämällä ryhmämuotoisia avo- ja laitospursseja. Kursseja toteutettiin kaikkiaan 37 (2014: 39), joista laitospursseja oli 22 (2014: 20), avopursseja 13 (2014: 17) ja seurantapäiviä kaksi. Lisäksi järjestettiin kaksipäiväiset Kuntoutujapäivät. Osa kursseista oli alkanut vuoden 2014 puolella ja jatkui vuonna 2015. Kursseille osallistui 353 (2014: 409) kuntoutujaa. Kurssien teemoina ja kohderyhminä olivat nuoret aikuiset, yli 65-vuotiaat, pariskunnat ja perheet, maahanmuuttajat, luontoliikunta, liikunta ja teemallinen yhteistyö jonkun toisen toimijan kanssa.

Kurssille osallistuneet kuntoutajat kokivat oman mielenterveytensä vahvistuneen ja itsenäisen arjessa selviytymisen lisääntyneen. Terveitä elämäntapoja alettiin suosia ja henkilökohtainen jaksaminen, oma elämä ja itsensä arvokkaaksi kokeminen saivat uutta myönteistä merkitystä. Kursseja järjestettiin yhteistyössä 22 jäsenyhdistyksen kanssa. Sisällönsuunnittelussa alettiin huomioida entistä enemmän kokonaisvaltaista kuntoutumista ja hakeuduttiin yhteistyöhön eri kansanterveysjärjestöjen kanssa.

Työ- ja koulutusvalmennuskurssit. Mielenterveyskuntoutujien työelämäosallisuutta edistettiin järjestämällä kolmea erilaista kurssitoimintaa; kaksipäiväisiä Unelmakeidas-kursseja, kymmenen kertaa kokoontuvia Muutoksen avaimet -kursseja sekä internaattijaksoja ja työharjoittelujakson sisältäviä Voimavarakursseja. Kursseja järjestettiin sekä Raha-automaattiyhdistyksen kohdennetulla toiminta-avustuksella (AK12), että erillisellä hankerahoituksella (Työtä kohti-projekti). Kursseja järjestettiin toimintavuoden aikana 38 ja näihin osallistui yhteensä 418 (2014: 596) työelämän ulkopuolella olevaa mielenterveyskuntoutujaa, jotka tarvitsivat tukea ja apua ammatillisten tavoitteidensa rakentamisessa.

Toiminnan tuloksina ovat työelämävalmiuksien vahvistuminen ja ammatillisten jatkokoulujen rakentuminen. Kurssipalautteiden mukaan työelämävalmiudet ovat vahvistuneet mm. työnhakutaitojen ja ryhmässä toimimisen taitojen oppimisella.

3. Tapahtumat

Mielenterveyden keskusliitto järjesti toimintavuonna yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa erilaisia tapahtumia, joiden tavoitteena oli tarjota matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia mielenterveyskuntoutujille ja kaikille mielenterveydestä kiinnostuneille. Tapahtumissa annettiin tietoa mielenterveyteen liittyvistä asioista ja elämyksellisiä kokemuksia osallisuudesta sekä mahdollisuus yhdessä toimimiseen. Merkittävin tapahtuma olivat Mielenterveysmessut.

Mielenterveysmessut. Mielenterveysmessut kokoa marraskuussa eri kansalais- ja ammattiryhmät vuosittaiseen suur tapahtumaan Helsingin Wanhaan Satamaan. Mielenterveysalan suurin vuotuinen tapahtuma rakentuu näyttelystä, maksullisista seminaareista ja maksuttomasta oheisohjelmasta. Näytteilleasettajina on ollut alan järjestöjä, viranomaisia ja palvelujen tuottajia. Näytteilleasettajia oli vuoden 2015 messuilla 77. Maksullisia seminaareja järjestettiin kahdeksan, joissa osallistujia oli yhteensä noin 500. Tietoiskuja järjestettiin 65 ja kaikille avoimia maksuttomia luentoja 20. Maksuttomat luennot ja tietoiskut tavoittavat hyvin myös kuntoutujia, joilla ei välttämättä ole mahdollisuutta saada työnantajan tukea seminaarimaksuun. Messujen yhteydessä jaettiin ensimmäinen MTKL:n jäsenyhdistyksille suunnattu Vuoden pomppu-palkinto, jonka sai Siikalatvan Suopursut. Messuilla nimettiin myös Vuoden Hyvän

mielen lähettiläs, joksi valittiin kirjailija, Mielenpähoittaja-hahmon luoja, Tuomas Kyrö. Osallistujia messuilla oli yhteensä 4400.

4. Kokemusasiantuntijoiden koulutusrahasto

Mielenterveyden keskusliiton hallitus perusti vuonna 2015 kokemusasiantuntijoiden koulutusrahaston yhteistyössä Suomen mielenterveysseuran ja A-Kiltojen liiton kanssa. Rahaston tarkoituksena on edistää mielenterveys- ja päihdekuntoutujien yhteiskuntaosallisuutta myöntämällä henkilökohtaisia avustuksia mielenterveys- ja päihdekuntoutujien osallistumiseen kokemusasiantuntijuuteen liittyviin koulutusseminaareihin, konferensseihin ja opintomatkoihin.

Kuntoutumista tukevan toiminnan tunnusluvut

Ohjauskäyntien määrä	
Turvanen	2070 (2014:1692)
Tietopalvelu Propellin käyntipisteet	1901 (2014:1640)
Työ- ja koulutusvalmennus (sis. Työtä kohti-projekti C56)	103 (2014:154)
Sopeutumisvalmennus	45 (2014:137)
Ohjausprosessit (yksilöasiakkaat) yhteensä eri toiminnoissa (Turvanen, sopeutumisvalmennus, Työ- ja koulutusvalmennus)	475 (2014:420, sis. Remppa, joka päättyi 31.12.2014)
Käynnit yhteensä	4594

Puhelinneuvonta	
Tietopalvelu Propelli: ammattilaiset	1461 (2014:1691)
Tietopalvelu Propelli: vertaiset	648 (2014:158)
Sopeutumisvalmennus (puhelin + sähköposti)	1239 (2014:1408)
Työ- ja koulutusvalmennus (puhelin+tekstiviesti)	1162(2014:1375)
Yhteensä	4510

Kurssitoiminta	Toimenpiteiden määrä	Osallistujien määrä
Työ- ja koulutusvalmennus ja Työtä kohti-projekti	38 (2014:60)	418 (2014:596)
Sopeutumisvalmennus	38 (2014:39)	389 (2014:409)
Tuettu lomatoiminta	4 (2014:6)	79 (2014:170)
Yhteensä	80	886

Missä onnistuimme?

- Jäsenedistykset, vertaistoimijat ja kokemusasiantuntijat ovat entistäkin vahvemmin mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa kuntoutusta tukevaa toimintaa
- Hyvien käytäntöjen levittäminen liiton sisällä ja ulkopuolelle on lähtenyt käyntiin

Mitä on jatkossa kehitettävä?

- Kurssitoiminnan muotoja on kehitettävä entistä kustannustehokkaampaan ja suuremman määrän kuntoutujia tavoittavaan suuntaan.
- Sähköisten työvälineiden käyttöönottoa ja kehittämistä osaksi kuntoutumista tukevaa toimintaa

8. Toiminnan mahdollistajat

Mielenterveyden keskusliiton toiminnan mahdollistavat toiminnan rahoitus ja henkilöstö eli toiminnan tekijät. Lisäksi viestintä tukee toimintoja kohderyhmän tavoittamisessa, mahdollistamalla liiton sisäistä ja ulkoista yhteistyötä sekä toiminnan tuloksien ja vaikutusten esiin saattamisessa ja vaikuttamistyön keinona.

Tukitoimintojen tavoitteet

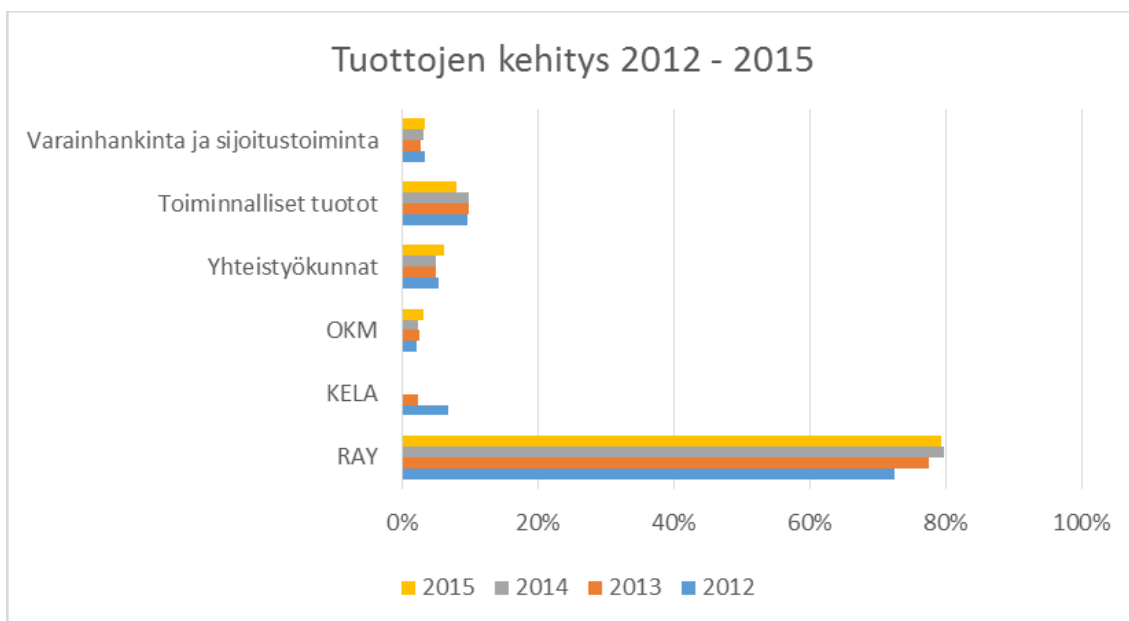
Tukitoimintojen tavoitteena on mahdollistaa toiminnan toteuttaminen sitä tukevilla rakenteilla, käytänteillä ja prosesseilla. Tukitoiminnot voidaan jaotella 1) talouteen 2) henkilöstöön sekä 3) viestintään, joilla kaikilla on omat tavoitteensa ja kehittämisprosessinsa. Tukitoiminnoista vastaavat talous- ja hallintojohtaja sekä viestintäpäällikkö.

1. Talous

Taloushallinnon tavoitteena toimintavuonna oli jatkaa liiton taloudellisen tilanteen tervehdyttämisen tukemista.

Vuoden alussa osa liiton talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävistä ulkoistettiin hankintalain mukaisen kilpailutuksen jälkeen Accountor Oy:lle. Samalla otettiin käyttöön ProCounter- ja Mepco-ohjelmistot.

Liiton päärahoittajana toimi Raha-automaattiyhdistys. Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoitti liiton liikunta- ja kulttuuritoimintaa. Rovaniemen ja Jyväskylän kaupungit ostivat liitolta edelleen turvasumistointa- ja neuvontapalveluja. Euroopan sosiaalirahaston avustusta saatiin Osallisuutta osuuskunnista-hankeeseen.

Liiton talouden tervehdyttämistä jatkettiin rakennemuutoksella ja kuluja karsimalla. Vuoden aikana päätyneiden yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen toteutetuilla järjestelyillä saatiin kahden henkilötyövuoden säästö.

Liiton tuloskehitys (1000 €)	2012	2013	2014	2015
Kokonaistuotot	4 924,6	4 348,0	4 316,0	3 869,0
Kokonaiskulut	- 4 961,6	- 4 419,5	- 4 170,0	- 3 844,1
Tulos	- 37,0	- 71,5	146,0	24,9

Mielenterveyden keskusliiton tuloslaskelma ja tase ovat liitteessä VII.

Tilintarkastustoimistona jatkoi KPMG-yhteisö ja vastuullisena tarkastajana KHT Minna Riihimäki. Hallitus valitsi liiton sisäisiksi toiminnantarkastajiksi Maarit Huuhkan, Riitta Kinnusen ja uutena Jukka Ingelinin. He antoivat toiminnastaan kertomuksen hallitukselle.

Varainhankinta

Liiton varainhankinta vuonna 2015 koostui pääasiassa jäsenmaksuista, Pieni ele -keräyksen tuotoista ja Otto-automatia -keräyksestä sekä muista saaduista lahjoituksista.

Liitto osallistui toista kertaa Pieni ele -keräykseen kevään eduskuntavaalien yhteydessä. Pieni ele on keräys kotimaisen vammais- ja terveystyön hyväksi, joka järjestettiin äänestyspaikoilla lipaskeräyksenä. Lahjoituksen saattoi tehdä myös tekstiviestitse tai verkkolahjoituksena. Keräyksessä oli mukana liiton ja sen 59 jäsenyhdistyksen lisäksi 17 muuta vammais- ja terveysjärjestöä paikallisyhdistyksineen.

Liitolla oli ensimmäistä kertaa Otto-pankkiautomaateilla tapahtunut lahjoituskampanja ajalla 1.10.–15.12.2015. Pankkiautomaatilla oli noston yhteydessä mahdollisuus lahjoittaa kaksi euroa Mielikin voi sairastua -kampanjaan.

Muiden lahjoitusten yhteinen tuotto oli noin kolme tuhatta euroa.

Varainhankintatuottoja käytetään liiton vertaistukitoimintaan, vertaistukiryhmien ohjaajien koulutukseen, nuorten ja nuorten aikuisten kurssi- ja viriketoimintaan, liiton tiedotustoimintaan sekä liiton tutkimustoimintaan.

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

Liiton tytäryhtiö Oy MTKL Vireä Mieli Ab:n liikevaihto vuonna 2015 oli 539,7 tuhatta euroa (2014: 571,6 tuhatta euroa, 2013: 582,2 tuhatta euroa). Yhtiön tulos oli 1.710 euroa (-38,2 t€, 34,2 t€) ja oma pääoma 9.070 euroa (-12,6 t€, 45,6 t€).

Aiemmin Käsikädessä-lehtenä tunnettu julkaisu sai syksyllä uuden nimen Tunne & Mieli. Lehden ilme ja konsepti uudistettiin ja saatiin neuvoteltua Lehtipisteiden myyntivalikoimiin kautta maan. Lehti ilmestyi edelleen kuusi kertaa vuodessa. Puhelinmyynnissä lehteä markkinoidaan edelleen kotitalouksiin ja yrityksiin. Liiton jäsenyhdistysten henkilöjäsenet voivat tilata Tunne ja Mieli -lehteä jäsenhintaan. Lehden kokonaismyynti pysyi edelliseen vuoteen verrattuna ennallaan irtomyynnistä tulleen lisäyksen ansiosta. Reilusti alle puoleen myyntitavoitteesta jäivät koulutus- ja ilmoitusmyynti sekä yhtiön julkaisema Hyvä työ -opas.

Yhtiöllä oli vuoden lopussa kaksi kokopäiväistä ja kolme osa-aikaista toimihenkilöä sekä kahdeksan provisiopalkkaista myyntineuvottelijaa. Liiton toimihenkilöt ovat hoitaneet oman toimensa ohella yhtiön it-, hallinto- ja henkilöstötehtäviä, joista yhtiö on suorittanut liitolle korvauksen. Yhtiön taloussihteeri on toiminut projektipäällikkönä taloushallinnon ulkoistamis- ja tietojärjestelmäprojektissa. Lisäksi toimitus- ja markkinointipäällikkö toimi liiton jäsenjulkaisun Revanssin toimituspäällikkönä ja toimitusjohtaja vastaavana nettitoimittajana sekä yhdistelmätyöntekijä siivoojana. Yhtiö on liiton vuokralaisena Malmin toimitiloissa.

2. Henkilöstö

Liitossa oli vuoden aikana palveluksessa 52 kuukausipalkkaista työntekijää, joiden vuosityöaika vastasi 44,1 henkilön työaika. Työntekijöiden keski-ikä on 51,2 vuotta ja mediaani-ikä 53,5 vuotta.

Liiton talouden sopeuttamiseksi käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen jälkeen jouduttiin päättämään kahden työntekijän työsuhde. Vuoden aikana liitosta jäi eläkkeelle kaksi kuntoutussuunnittelijaa ja osa-aikainen yhdistyssihteeri. Lisäksi yhden määräaikaisen projektityöntekijän työsuhde päättyi projektin päättyessä.

Syksyllä vahvistettiin liiton operatiivista johtoa muodostamalla viikoittain kokoontuva johtoryhmä, johon kuuluvat toiminnanjohtaja, talous- ja hallintojohtaja, uutena toimenhaltijana kehitysjohtaja, viestintäpäällikkö ja tytäryhtiön toimitusjohtaja. Lisäksi kerran kuukaudessa kokoontui laajennettu johtoryhmä, johon johtoryhmän lisäksi kuuluvat toimintojen esimiehet ja liiton lakimies. Toimintaa ja yhteistyötä tehostettiin toimintojen tiimirakenteen uudella organisoinnilla. Neuvontapalvelut ja sopeutumisvalmennus yhdistettiin omaksi tiimikseen ja kuten myös viestintä ja yhdistystoiminta.

Sukupuolijakauma	2012	2013	2014	2015
Naiset	40,2	37,4	35,2	32,4
Miehet	10,8	10,8	8,9	9,0
Yhteensä	51,0	48,2	44,1	41,4

Koko- ja osa-aikaiset	2012	2013	2014	2015
Kokoaikaiset	41,2	37,0	39,6	38,0
Osa-aikaiset	9,8	11,2	4,5	3,4
Yhteensä	51,0	48,2	44,1	41,4

Toiminnanaloittain	2012	2013	2014	2015
Varsinainen toiminta	15,3	14,4	12,4	12,4
Kuntoutumisen tukeminen	35,7	33,8	31,7	29,0
Yhteensä	51,0	48,2	44,1	41,4

Kuukausipalkkaisten työntekijöiden lisäksi 38 vertaishenkilöä toimivat liitossa vertaisohjaajina kursseilla, vertaisneuvojina ja vertaiskouluttajina. Heille maksettiin palkkioita ja kulukorvauksia. Jäsenyhdistystoiminta perustuu lähes yksinomaan vertais- ja vapaaehtoistoimintaan. Vuoden aikana liitossa on ollut muutamia opiskelijoita harjoittelussa ja kuntoutuja työkokeilussa.

Vuoden aikana liiton työhyvinvointiryhmä on jatkanut toimintaansa liiton yhteistoimintaryhmänä. Keväällä toteutettiin työhyvinvointikysely, mikä koski sekä liittoa että sen tytäryhtiötä. Kyselyssä nousi kolme teemaa, joita lähdettiin kehittämään yhteistyössä henkilöstön ja työeläkeyhtiö ELO:n kanssa. Nämä teemat koskevat sisäistä viestintää, johtamista ja esimiestyötä sekä muutoksen johtamista. Työhyvinvointiryhmän jäsenet osallistuivat työhyvinvointikorttikoulutuksiin vuoden aikana.

Sairauspoissaolot	2012	2013	2014	2015
Tunnit	2 366,0	2 182,6	3 795,3	2 986,3
Päivät	354,0	306,0	528,0	390,0
7½ tunnin päivät	315,5	291,0	506,0	398,2
7½ t päivää / työntekijä	6,2	6,0	11,5	9,6

Sairauspoissaolojen kasvu taittui kuluneena vuotena. Keskimäärin sairauspäiviä työntekijää kohden oli noin kymmenen. Yhteistyötä on tiivistetty työterveyshuollon kanssa. Liitossa on otettu käyttöön Varhaisen tuen -malli, jonka käyttöä tehostetaan.

Koulutuspäivät	2012	2013	2014	2015
Tunnit	197,3	327,7	338,7	488,3
7,5 tunnin päiviä	26,3	43,7	45,2	65,1
7½ t päivää / työntekijä	0,5	0,9	1,0	1,6

Työntekijöiden ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen on vuoden aikana tarjottu erilaisia mahdollisuuksia. Kehityskeskustelujen yhteydessä keskustellaan koulutustarpeista, jotka otetaan huomioon liiton koulutussuunnitelmaa laadittaessa. Koulutus tukee liiton strategian toteuttamista.

Toimitilat

Liitolla oli keskustoimisto Helsingissä ja toimistot kuudessa muussa kaupungissa eri puolilla Suomea. Kuopion toimistossa todettiin sisäilma-ongelma, jonka vuoksi etsittiin uusi toimitila. Muutto uusiin tiloihin tapahtui alkuvuodesta 2016.

Toimipisteet	2012	2013	2014	2015
Helsinki	28,8	27,5	24,5	24,7
Jyväskylä	4	5	4,4	4,2
Kuopio	5,1	4,7	5	4,8
Lahti	2,4	1,2	1,6	1,0
Oulu	1	1	1	1,4
Rovaniemi	3	2,3	4	2,9
Tampere	1,5	1,4	0,6	0,0
Turku	5,2	5	3,1	2,4
Yhteensä	52,1	51,0	44,1	41,4

”Yhdessä enemmän” – mitä on jatkossa kehitettävä?

- Hallinnon kehittämishankkeen tavoitteena on saada tukipalvelut osaksi liiton jokaisen toimintaympäristön sisäistä käytäntöä. Tavoitteen toteutuminen edellyttää aktiivisen vuoropuhelun toteutumista. Tämän edistämiseksi jatketaan koulutusten järjestämistä koko henkilökunnalle sekä tietojärjestelmiin että uusiin toimintatapoihin toimintojen kehittämispäivillä ja tiimipalavereissa.
- Henkilöstöstrategiatyötä jatketaan työhyvinvointiryhmässä toimintaohjeiden kokoamisella, riskien kartoittamisella, työhyvinvoinnin kehittämisohjelman päivittämisellä sekä ikäohjelman laatimisen käynnistämällä. Vuoden aikana pidetään kahdet koko henkilöstöä koskevat kehittämispäivät sekä toimintojen omia kehittämispäiviä.

3. Viestintä

Viestinnällä on keskeinen tehtävä kaikkien liitossa toteutettavan toiminnan tukikeinona. Viestinnän tuella toiminta tavoittaa kohderyhmänsä, toiminta tulee tunnetuksi ja toiminnan vaikutukset ja tulokset saadaan näkyviin.

Viestinnän tavoitteet

Viestinnän tehtävänä on tehdä liittoa tunnetuksi ja vahvistaa sen asemaa kolmeen asiantuntijuuteen nojaavana asiantuntijajärjestönä. Samalla lisäännyy suomalaisten tieto ja toivo mielensterveys-ongelmiin liittyvistä kuntoutumisen mahdollisuuksista. Se myös toimii muuttaakseen asenteita mielensterveystoimintoihin kohtaan, jotta ne nähtäisiin sairauksina muiden joukossa. Viestintä tiedottaa aktiivisesti liitossa järjestettävästä toiminnasta. Viestinnän kohderyhmiä ovat jäsenet, muut mielensterveystoimintatutajat ja heidän läheisensä, suuri yleisö, yhteiskunnalliset päättäjät ja yritykset sekä sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset.

Viestinnän keinot

Viestintä käyttää kanavinaan tiedotusta, verkkosivuja, sosiaalista mediaa, suoramarkkinointia, ostettua mediatilaa, tapahtumia sekä julkaisuja. Sosiaalisen median käyttöä tehostettiin. Mielenterveyden keskusliitto näkyi sekä Facebookissa että Twitterissä. FB-tykkääjien määrä kasvoi yli 1500:lla lähes 5000:een. Twitterissä liitolla on seuraajia lähes 2300.

Sisäinen viestintä. Syksyllä saatiin jäsenistöltä ja luottamushenkilöiltä paljon negatiivista palautetta jäsenviestinnän tilasta: verkkosivujen yhdistysnetin sekavuudesta, palautekanavien puutteesta ja epätietoisuudesta siitä, mitä liitossa kokonaisuutena tehdään yhdistysten hyväksi. Tähän vastattiin luomalla verkkoon palautekanava, varmistamalla liiton puhelinvaihteen toiminta ja luomalla jäsenviestinnän toteutuksen ja kehittämisen suunnitelma vuodelle 2016.

Tapahtumat ja kampanjat. Tunnettuuden lisäämisen näkökulmasta tärkein oli Mielenterveysviikko, jonka päätapahtuma Mielenterveysmessut on nykyisin varsin tunnettu brändi mielenterveys- ja päihdetyön toimijoiden ja kuntoutujien keskuudessa. Liitto oli tuolloin runsaasti esillä mediassa.

Liitto toteutti stigman poistamiseksi yhteistyössä kirjailija Tuomas Kyrön ja Bonnier-kustantamon kanssa Miensätäräyttäjät-kampanjan sosiaalisessa mediassa, seinäkalenterina ja kortteina. Hyvän mielen lähettilääksi 2016 nimitettiin Mielenterveysmessuilla Miensäpahoittaja-hahmon luoja, kirjailija Tuomas Kyrö. Tunnustus annetaan kiitoksena hyvän mielen levittämisestä ja aktiivisuudesta ottaa esille mielenterveyskysymyksiä.

Julkaisut. Käsikädessä-lehden nimi muutettiin Tunne & Mieli -lehdeksi ja samalla lehden sisältö- ja visuaalinen konsepti uusittiin. Tuloksena on suurelle yleisölle suunnattu lehti mielen hyvinvoinnista, jonka tavoitteena on mielenterveyteen liittyvien asioiden arkipäiväistäminen. Lehden irtonumeromyynti alkoi lokakuussa lehtipisteissä perinteisen puhelinmyynnin ohella.

Toimintavuonna julkaistiin opas mielenterveysongelmien aiheuttamien toimintakyvyn häiriöiden kuvaamisesta ja päivitettiin opas pitkäaikaissairaiden ja vammaisten henkilöiden sosiaaliturvasta yhdessä 14 muun järjestön kanssa. Oppaat on tarkoitettu sote-ammattilaisille, mielenterveyskuntoutujille ja heidän omaisilleen.

Missä onnistuimme?

- M-Brainin mediaseurannan mukaan (käytössä 3/2015 alkaen) liitto näkyi painetussa mediassa laajimmin maaliskuu-, huhti- ja marraskuussa. Näkyvyyden mainosarvo oli huippukuukausina 144 000 – 149 600 euroa/kk ja muina kuukausina 31 500 – 80 400 euroa. Levikillä mitattuna laajin näkyvyys oli marraskuussa: 3,6 miljoonaa lukijaa.
- Kampanjalähtöiseen, ilmiöitä luovaan viestintään tehtiin ensimmäiset kokeilut.

Mitä on jatkossa kehitettävä?

- Ilmiöitä luovaan, proaktiiviseen viestintään päästään, kun sekä organisaation strategiset tavoitteet, toiminnan sisällöt ja organisointi että viestinnän perusrakenteet ja -vastuut ovat kunnossa. Tässä ollaan vielä matkalla keväällä 2016.
- Jäsenviestinnän toimivuuteen on edelleen kiinnitettävä erityistä huomiota

9. Kehittyvää ja kehittävää järjestötoimintaa

Toimintavuonna Mielenterveyden keskusliitossa jatkui vuonna 2014 alkanut teema ”yhdessä enemmän”. Teeman ”yhdessä enemmän” mukaisesti toimintojen kehittämisen tavoitteena oli yhteistyön vahvistaminen. Tämä tarkoitti toiminnan seurannan ja arvioinnin tehostamista kussakin toiminnossa. Lisäksi vahvistettiin yhteistyötä eri toimintojen välillä mm. toimintojen välisillä yhteisillä kehittämispäivillä sekä koko liiton yhteisillä kehittämispäivillä. Uutena resurssina liittoon perustettiin kehitysjohtajan toimi.

Kehittämishankkeet

Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama **Työtä kohti**-projekti päättyi 31.12.2015. Hankkeessa kehitettiin työ- ja koulutusvalmennuksen käytäntöjä ja hankkeen onnistumista kuvaa se, että hankkeen päätyttyä Ray:n liiton työ- ja koulutusvalmennukseen myöntämän avustuksen määrä nousi merkittävästi.

Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen tutkimusohjelma (MIPA -hanke) on RAY:n rahoittama projekti, jota koordinoi A-klinikkasäätiö. Hankkeessa mukana olevat toimijat: A-Kiltojen liitto ry, EHYT ry, Irti Huumeista ry, Mielenterveyden keskusliitto, FinFami-Uusimaa ry, Sininauhaliitto, Suomen Mielenterveysseura, Tukikohta ry, A-klinikkasäätiö, Kuntoutussäätiö ja Diakonia ammattikorkeakoulu DIAK oy.

Tutkimusohjelmassa kehitetään hankkeessa mukana olevien järjestöjen tutkimustoiminnan yhteistyötä, laatua, yhteismittaisuutta ja hyödynnettävyyttä. Siinä toteutetaan kuusi tutkimushanketta, työpajoja ja kansallisia tutkimusseminaareja. Tutkimustietoa tuotetaan järjestöjen toiminnasta, kansalaisten elämäntilanteesta ja palvelutarpeista sekä kokemusasiantuntijuudesta.. Hankkeessa järjestettiin 12 info- tilaisuutta, joissa oli yhteensä 53 osallistujaa.

Mipa-hankkeen tutkijana työskentelevän Päivi Rissasen väitöskirja *Toivoton tapaus? Autoetnografia sairastumisesta ja toipumisesta* hyväksyttiin Helsingin yliopistossa marraskuussa 2015. Kyseessä on akateemiseen kenttään voimakkaasti vaikuttanut tutkimus, jossa sairastunut ja kuntoutunut henkilö on ensimmäistä kertaa paitsi tutkimuksen kohteena, myös väitöstutkimuksen tekijänä. Tutkimus herätti erittäin paljon eri medioiden kiinnostusta ja oli omiaan vähentämässä mielen sairauksiin liittyvää stigmaa. Mielenterveyden keskusliitto kiittää ja onnittelee Päivi Rissasta tämän urotyöstä!

Mielenterveyden keskusliitto oli mukana A-klinikkasäätiön **Lasinen lapsuus – sirpaleinen mieli**-projektissa, jonka kohderyhmää ovat nuoret ja perheellistymisen alkuvaiheita elävät nuoret aikuiset, jotka ovat kärsineet omien vanhempiensa päihteidenkäytöstä lapsuudessaan. Hankkeen tavoitteena on tästä johtuvien haittojen vähentäminen sekä päihde- ja mielenterveysongelmien ylisukupolvisuuden ehkäisy. Toimintavuonna järjestettiin perheellistyneille nuorille aikuisille ammatillisesti ohjattuja vertaistukiryhmiä, joissa pyrittiin tukemaan osallistujien vanhemmuutta, auttaa heitä tunnistamaan sekä vahvuuksiaan että haasteitaan ja sitä kautta hyödyntämään paremmin omia voimavarojaan.

Toimintavuonna ei alkanut yhtään sellaista kehittämishanketta, jossa liitto olisi ollut päähakijana. Sen sijaan liitto on kumppanina mukana 1.8.2015 käynnistyneessä, Kiipula-säätiön hallinnoimassa **Osallisuutta osuuskunnista**-hankkeessa. Hankkeen päätavoitteena on edistää osatyökykyisten ihmisten työelämäosallisuutta ja tukea heidän työllistymistään osuuskuntatoiminnan avulla. Mielenterveyden keskusliitto vastaa hankkeen toiminnasta Oulussa. Hankkeessa on mukana lisäksi Vamlas-säätiö ja Aspa-säätiö. Hankkeessa järjestettiin 18 info- ja keskustelutilaisuutta ammattilaisille.

Kehittämistyötä tehtiin myös yhteistyökumppanien kehittämishankkeissa aiesopimuksien tavoitteiden mukaisesti pääasiassa hankkeiden ohjausryhmäedustuksena. Lisäksi oli kehittämiseen rakennettuja yhteistyöverkostoja, joiden toimintaan osallistuttiin aktiivisesti.

Kehittämiseen liittyvät työryhmäedustukset

Toimintavuonna yhteistyökumppaneiden ja uusien verkostojen määrä kasvoi. Kehittämiseen liittyviin työryhmiin osallistuvat kaikkia liiton työntekijät oman asiantuntemuksensa mukaisesti. Kehittämissyhteistyöhön liittyvät työryhmäedustukset liitteessä VI.

Mielenterveyden keskusliiton toiminnan arviointi

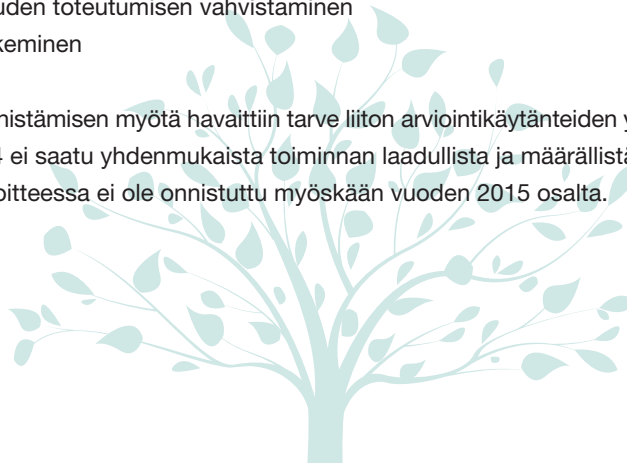
Toimintavuonna Mielenterveyden keskusliitossa jatkettiin vuoden teeman mukaisesti koko liiton yhteinen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin liittyvää prosessia yhteistyönä eri toimintojen kesken.

Arviointiprosessi; toimintojen ja koko liiton yhteinen arviointityöpaja. Tulosten ja vaikutusten arviointi perustuu liiton työntekijöiden itsearviointiin, joka toteutettiin toimintalohkoittain PATA-itsearviointimatriisin avulla henkilöstöpäivien yhteydessä tammikuussa 2015. Taustamateriaalina itsearviointiin toimi toimintalohkojen omat seuranta- ja arviointiaineistot. Eri toimintojen arviointien pohjalta työstettiin yhdessä toiminnan suunnittelua ohjaavat painopistealueet vuodelle 2015. Samalla vahvistettiin liiton eri toimintojen keskinäistä tietoa toistensa toimintoista.

PATA-arviointimatriisin pohjalta nousivat esiin seuraavat kehittämistarpeet:

- vastuiden selkiyttäminen
- yhteinen suunnittelu ja tavoitteiden asettelu
- yhteinen kehittäminen
- aktiivinen ja tehokas sisäinen viestintä
- yhteistyön vahvistaminen liiton sisällä
- kolmen asiantuntijuuden toteutumisen vahvistaminen
- jäsenyhdistysten tukeminen

Arviointiprosessin käynnistämisen myötä havaittiin tarve liiton arviointikäytänteiden yhdenmukaistamiseen. Toimintavuodesta 2014 ei saatu yhdenmukaista toiminnan laadullista ja määrällistä arviointia. Valitettavasti tässä tavoitteessa ei ole onnistuttu myöskään vuoden 2015 osalta.

Missä onnistuimme?

- Tammikuussa 2015 toteutetun PATA-arvioinnin esiin tuomiin sisäisiin kehittämistarpeisiin on pystytty vastaamaan
- Mielenterveyden keskusliitto on edelleen erittäin haluttu kumppani hankeyhteistyöhön

Mitä pitää vielä kehittää?

- Toiminnan seurannan ja arvioinnin prosessi ei hyvästä yrityksestä huolimatta ole vakiintunut. Liiton eri toimintoilla ei vielä ole riittävän yhtenäistä tapaa seurata työn tuloksia ja vaikutuksia.

Hyvät siskot ja veljet!

Vuosi 2015 oli toinen vuoteni liittovaltuuston puheenjohtajana, ensimmäinen kokonainen. Vuosi piti sisällään edellisen tapaan yhdistysvierailuja ympäri Suomen, paljon erilaisia kohtaamisia, tarinoita ja elämänkohtaloita. Kiitos, että sain ne kaikki kokea, iloineen ja suruineen, kaikessa ihmisen elämän monimuotoisuudessaan. Tervehdin teitä vielä, Sodankylä, Seinäjoki, Varkaus, Viitasaari, Kuopio, Oulu sekä kaikki Kajaanin urheilu- ja kulttuuripäiville osallistuneet! On ollut mahtavaa nähdä kaikki se vapaaehtoistyön määrä, jota liiton jäsenyhdistyksissä tehdään.

Liittovaltuusto kokoontui sääntöjen määräämät kaksi kertaa. Seminaaripäivä ja kevätkokous olivat 24.–25.4.2015 Hotelli Arthurissa ja syksyllä samanlainen viikonloppu syyskokouksen merkeissä 6.–7.11.2015 Sokos Hotelli Vantaassa. Kun aloitin puheenjohtajan pestini, halusin lisätä valtuutettujen mahdollisuutta tuoda viestiään kentältä. Niinpä kokousviikonloppuun kuuluu perjantain seminaaripäivänä yleiskeskustelu, jolloin valtuutetuilla on mahdollisuus pitää puheenvuoro asiasta, jonka kokee tärkeäksi. Yleiskeskustelu on ollut vilkasta ja puheenvuoroja on ollut joka kerta enemmän. Kiitos kuuluu aktiivisille valtuutetuille. Uskon, että yleiskeskustelu kehittyi vielä avoimemmaksi foorumiksi, jossa tieto välittyy suoraan hallitukselle ja liiton työntekijöille.

Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksissa on laadittu kannanottoja, joiden osalta on joka kerta käyty myös hyvä keskustelu. Kevätkokouksessa julkaistiin kannanotto otsikolla ”Järjestöjen toimintaedellytykset on turvattava rahapeliyhtiöiden suunnitellussa yhdistämisessä”. Syyskokouksen aiheena oli ajankohtainen ”Eläkkeensaajien asumistukea ei saa lakkauttaa”. Ensimmäinen aihe on tärkeä kaikille niille kymmenille jäsenjärjestöillemme, jotka saavat rahoituksensa Raha-automaattiyhdistykseltä. Jälkimmäinen taas koskee sitä suurta joukkoa jäsenistöämme, joka saa toimeentulonsa eläkkeistä.

Näiden lisäksi kirjoitin kesäkuussa yhdessä liiton hallituksen puheenjohtajan Kari Tolvasen kanssa kannanoton, jossa varoitimme: ”Mielen-terveyskuntoutujien kuntoutuksesta huolehdittava – miljoonien säästöillä miljardien kuluja”. Huoli oli aiheellinen ja nyt voimme ilolla tervehtiä Kelan ilmoitusta mielenterveyden häiriöitä sairastavien kuntoutuskursseista vuosina 2017–2020. Näihin kuuluvat Silmu-, Itu-, Verso-, Oras- ja Nappu-kuntoutuskurssit. Kun tilastot kertovat, että mielenterveyden häiriöt aiheuttavat vuositasolla 3,6 sairauspäivää ja aiheuttavat noin 5 miljardin euron kokonaiskustannukset, on pidettävä huolta siitä, että apua on saatavilla myös kuntoutuskurssien muodossa.

Kuluneen vuoden 2015 aikana liiton talous koheni. Vuoden 2013 aallonpohja on ohitettu ja vaikeitakin ratkaisuja vaatinut talouskuuri on tehonnut. Tilintarkastuksen mukaan talousluvuihin varsinkin oman pääoman, omavaraisuusasteen ja nettovelkaantumisasteen osalta on edetty nousujohteisesti.

Henkilöstössä on ollut vaihtuvuutta. Viestintäpäällikkö Sirkku Immonen ja kehitysjohtaja Teemu Tiensuu ovat viimeisimpiä uusia kasvoja, joiden kanssa minulla on ollut ilo tehdä yhteistyötä. Kiitos on syytä osoittaa koko liiton henkilöstölle. Toivonkin, että vaikein olisi jo ohitettu ja kaikki voisivat keskittyä omiin työtehtäviinsä kaikella sen vaatimalla tarmolla.

Lopuksi haluan tervehtiä teitä kaikkia runoilija Tomas Tranströmerin sanoin.

Älä häpeä sitä, että olet ihminen, ole ylpeä!

Sinussa avautuu holvi holvin takana äärettömiin.

Sinä et ole koskaan valmis, ja niin on oltava.

Tarmo Raatikainen

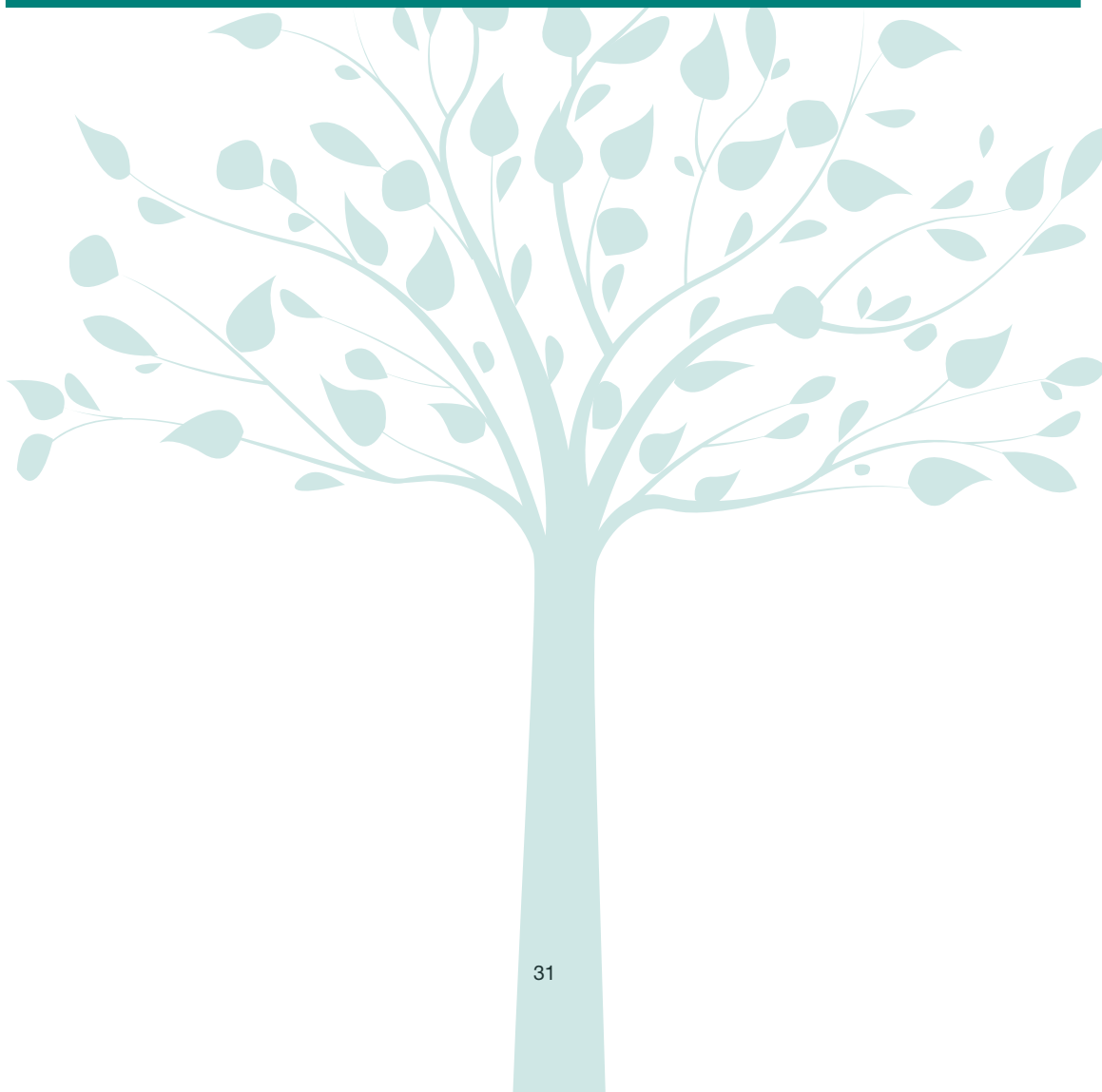
Liittovaltuuston puheenjohtaja

***On ollut mahtavaa
nähdä kaikki se
vapaaehtoistyön
määrä, jota liiton
jäsenyhdistyksissä
tehdään.***

Mielenterveyden keskusliiton eri toimintolohkot

Toiminto	Toiminnon tarkoitus	Toiminnon resurssit (htv/€)		Toiminta- paikka/-paikat
Varsinainen toiminta (Y)	Yleisavustuksena liiton toiminta, (kansalaisjärjestötoiminta)	12,4	1309,5	Helsinki, Kuopio, Turku
Sopeutumisvalmennus (AK4, Lasinen Lapsuus)	Sopeutumisvalmennus ja kuntoutuskurssitoiminta, (toimintakyvyn edistäminen)	9,4	710,7	Helsinki, Lahti, Jyväskylä, Kuopio, Rovaniemi
Jäsenyhdistysten tukeminen (AK6)	Jäsenyhdistystoiminta, (kansalaisjärjestötoiminta)	0,0	198,2	Helsinki
Työ- ja koulutusvalmennus (AK12, C56, ESR, A-klinikkasäätiö)	Mielenterveyskuntoutujien ammatillisen kuntoutumisen tukeminen, (tiedotus, neuvonta ja koulutus), Mielenterveyskuntoutujien ammatillisen kuntoutumisen tukemiseen kehitetyn voimavaravalmennus-toimintamallin valtakunnallinen juurruttaminen – Työtä Kohti 2012–2014, (toimintakyvyn edistäminen), Osallisuutta osuuskunnista -ESR-hanke, MIPA – Päihde- ja mielenterveystutkimushanke	7,4	465,2	Helsinki, Kuopio, Oulu, Turku
Neuvontapalvelut (AK19, Turvaset)	Neuvontapalvelut, (tiedotus, neuvonta, koulutus)	11,2	821,5	Helsinki, Jyväskylä, Kuopio, Rovaniemi, Turku
Kulttuuri- ja liikuntatoiminta (OKM)		1,0	125,6	Jyväskylä
		41,4	3630,7	

LIITE II

Mielenterveyden keskusliiton liittovaltuuston jäsenluettelo

Puheenjohtaja: Raatikainen Tarmo, Kuusamo

Varapuheenjohtaja: Daavitsainen Pirkko, Kuopio

Jäsenet:

Ahola-Laurila Sirpa, Oulu

Haataja Jari, Haapamäki

Hanhela Martti, Iisalmi

Husso Asko, Jyväskylä

Hyttinen Tiina, Joensuu

Juntunen Sami, Helsinki

Juuri Mervi, Helsinki

Kemppainen Ritva, Espoo

Keskivaara Rosa-Maria, Helsinki

Komulainen Paavo, Kajaani

Kosonen Kimmo, Lappeenranta

Kähkönen Heikki, Myllykoski

Leppälä Minna, Suolahti

Niskanen Hilikka, Mikkeli

Nordfors Luca, Rauma

Poutiainen Matti, Tuusniemi

Puusaari Sanna, Mikkeli

Rasmus Seppo, Kalajoki

Rouhiainen Seija, Nuutilanmäki

Sundman Seppo, Äminnefors

Tick Mimmi, Mikkeli

Tilli Raimo, Kuopio

Virnes-Torvinen Maritta, Pattijoki

Virta-Räikkönen Johanna, Viitasaari

LIITE III

Mielenterveyden keskusliiton hallituksen jäsenluettelo

Puheenjohtaja: Kari Tolvanen, Espoo

Varapuheenjohtaja: Jyrki Nieminen, Tampere

Jäsenet:

Mirva Heino, Ahlainen

Heidi Järvinen, Hyvinkää

Markus Lustig, Vantaa

Ilkka Malinen, Kuusamo

Esa Nordling, Tampere

Satu Ojala, Helsinki

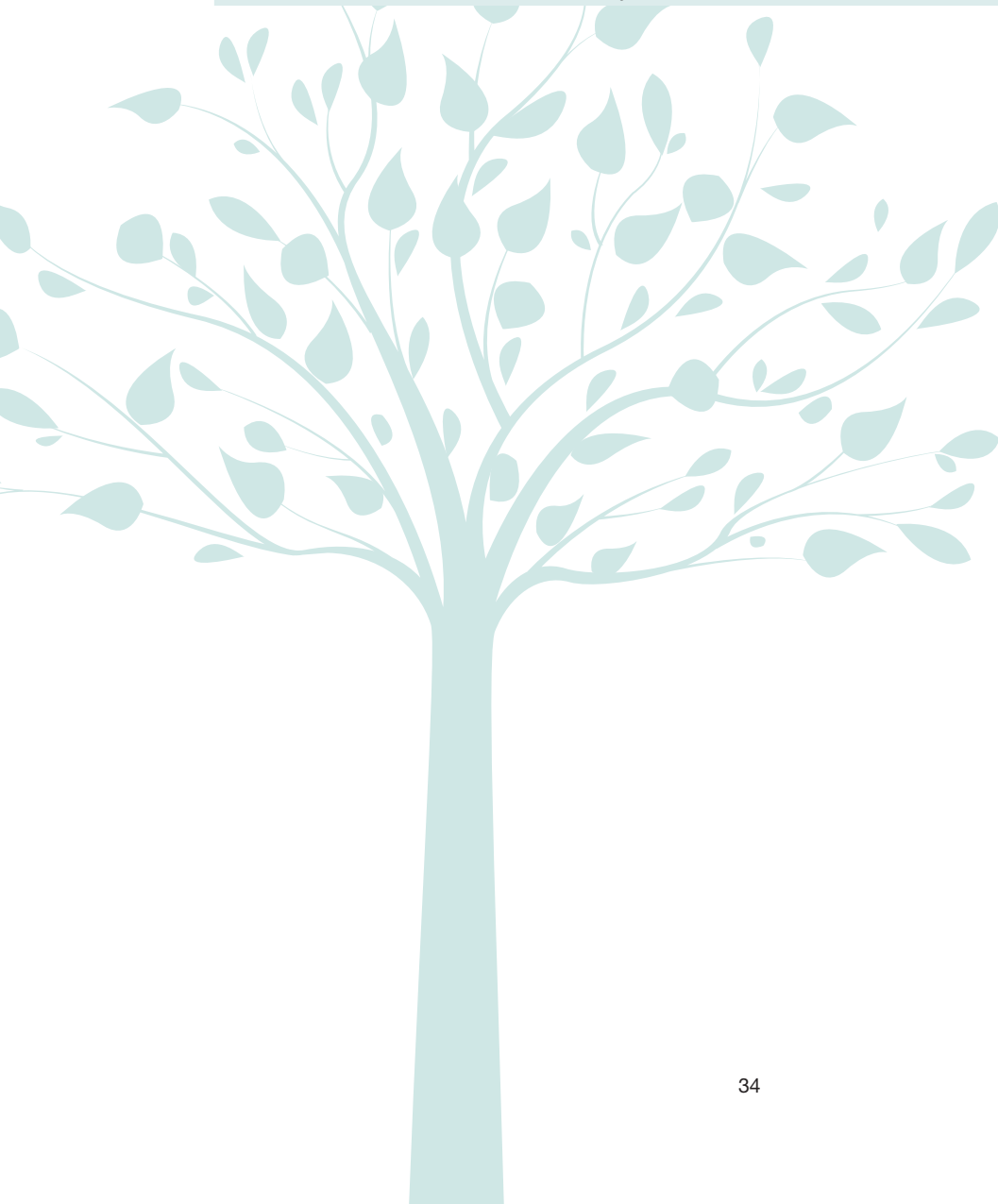
Merja Saksanen, Vantaa

LIITE IV

Mielenterveyden keskusliiton hallituksen työryhmät

Työryhmä	Puheenjohtaja ja sihteeri	Työryhmän jäsenet
Järjestö- ja ansiomerkkityöryhmä	Markus Lustig Silja Lepistö Maie Puusaar	Kari Kuittinen Asko Husso Seppo Sundman Luca Nordfors Martti Hanhela Mimmi Tick
Edunvalvontatyöryhmä	Ilkka Malinen Merja Karinen	Johanna Virta- Räikkönen Tarmo Raatikainen Hilkka Niskanen
Liikunta- ja kulttuurityöryhmä	Esa Nordling Kati Rantonen	Eino Parviainen Heli Saarinen Seppo Sundman Anne- Maria Valkama Wille Härkönen
Omais- ja läheistentyöryhmä	Satu Ojala Tarja Tikkanen	Sanna Hyry

LIITE V

Mielenterveyden keskusliiton jäsenyhdistykset 2015

Maakunta	Yhdistys	Jäsenyys alkoi	Jäsenmäärä
Etelä-Karjala	Imatran Mielenterveys ry	10/1/1972	127
Etelä-Karjala	Joutsenon Mielenterveys Jomi ry	ei tietoa	94
Etelä-Karjala	Lappeenrannan Seudun Mielenterveysyhdistys ry	ei tietoa	59
Etelä-Karjala	Parikkalan seudun mielenterveysyhdistys ry	ei tietoa	57
Etelä-Karjala	RAUTANEN ry	6/7/1995	32
Etelä-Pohjanmaa	Pohjanmaan syömishäiriöperheet ry	10/18/2010	55
Etelä-Pohjanmaa	Seinäjoen Alueen Mielenterveysyhdistys SAMY ry	ei tietoa	107
Etelä-Pohjanmaa	Viisiokuntien mielenterveysyhdistys ry	2/11/2014	48
Etelä-Savo	Heinäveden mielenterveysyhdistys ry	ei tietoa	16
Etelä-Savo	Keski-Savon Hoivakehitys ry	5/23/2013	17
Etelä-Savo	Kohti Valoa ry	2/11/2014	13
Etelä-Savo	Mäntyharjun mielenterveystyön Tuki ry		50
Etelä-Savo	Paniikkihäiriöyhdistys ry	4/13/2005	135
Etelä-Savo	Pertunmaan Mielenterveysyhdistys ry	9/17/2013	21
Etelä-Savo	Ristiinan mielenterveysyhdistys Rislä ry	ei tietoa	86
Etelä-Savo	Savolaiset Selviytyjät ry	9/16/1993	141
Etelä-Savo	VIRIKE ry	ei tietoa	333
Kainuu	Hyrnsalmen Mielen Tuki ry	ei tietoa	12
Kainuu	Kajaanin Hyvä Mieli ry	ei tietoa	117
Kainuu	Mielenterveyden Ystävät ry	ei tietoa	61
Kainuu	Paltamon Mielenterveysyhdistys Leppäkertut ry	ei tietoa	32
Kainuu	Puolangan Miete ry	8/23/2006	26
Kainuu	Sotkamon Mielenterveyden tuki ry	12/11/1991	98
Kainuu	Vuolijoen Hyminä ry	2/17/1990	22
Kanta-Häme	Hämi ry	ei tietoa	72
Kanta-Häme	Mielenterveysyhdistys Mielikki ry	6/14/1993	252
Kanta-Häme	Riihimäen mielenterveysyhdistys ry	ei tietoa	138
Keski-Pohjanmaa	Keski-Pohjanmaan Kokemustutkijat ry	5/27/2009	8
Keski-Pohjanmaa	Keski-Pohjanmaan Mielenterveysyhdistys Varaventiili ry	ei tietoa	128
Keski-Suomi	Hankasalmen Tuikku ry	10/16/1996	61
Keski-Suomi	Laukaan Mielenterveysyhdistys SARASTUS ry	8/31/2015	17
Keski-Suomi	Mielenterveysyhdistys Ankkuri ry	2/23/2012	50
Keski-Suomi	Mielenterveysyhdistys Kello ry	ei tietoa	143
keski-Suomi	Mielenterveysyhdistys Sieppo ry	ei tietoa	31
Keski-Suomi	Viitasaaren mielenterveysyhdistys Muikku ry	ei tietoa	55
Keski-Suomi	Ääneseudun Ilona ry	ei tietoa	295
Kymenlaakso	Haminan Mielenterveysyhdistys Hami ry	1/31/1983	35
Kymenlaakso	Kaakkois-Suomen Syömishäiriöperheet ry	2/23/2012	36
Kymenlaakso	Miehikkälän mielenterveysyhdistys ry	ei tietoa	186
Kymenlaakso	Mielenterveysyhdistys Merituuli ry	ei tietoa	115
Kymenlaakso	Pohjois-Kymen mty Pohjatuuli ry	ei tietoa	68
Kymenlaakso	Siput ry	11/27/2001	60
Kymenlaakso	Tuuppari-Virolahden Mielenterveyden Tuki ry	3/16/1999	61
Lappi	Balanssi ry	ei tietoa	277
Lappi	Kolarin Koheltajat ry	8/29/2007	20
Lappi	Mielenterveysyhdistys Hippuset ry	ei tietoa	20
Lappi	Nuuskakairan mielenterveysyhdistys ry	ei tietoa	64
Lappi	Ranuan Mielenterveysyhdistys Kalakaani ry	ei tietoa	146
Lappi	Säpikäs ry	ei tietoa	117
Lappi	Tornionseudun mielenterveysyhdistys ry	1/1/1984	36
Lappi	Yhdessä ry	ei tietoa	214
Pirkanmaa	Asukasyhdistys Neljäs Avain ry	12/27/2005	28
Pirkanmaa	Etelä-Pirkanmaan mielenterveysyhdistys Tuike ry	2/23/2012	0

Maakunta	Yhdistys	Jäsenyys alkoi	Jäsenmäärä
Pirkanmaa	Hämeenkyrön Sarastus ry	9/9/1997	65
Pirkanmaa	Ikaalisten Mielihyvä ry	9/8/1999	113
Pirkanmaa	Kangasalan mielenterveysyhdistys ry	12/10/2009	44
Pirkanmaa	Lempäälän seudun Valotuikut ry	ei tietoa	40
Pirkanmaa	Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry	ei tietoa	67
Pirkanmaa	Nokian mielenterveysyhdistys Miete ry	12/13/2006	77
Pirkanmaa	Oriveden mielenterveysyhdistys Lumo ry	3/27/2015	50
Pirkanmaa	Parkanon seudun mielenterveysyhdistys Toivo ry	ei tietoa	93
Pirkanmaa	Punkalaitumen mielenterveysyhdistys ry	1/7/2011	3
Pirkanmaa	Pälkäneen mielenterveysyhdistys Tuike ry	3/27/2015	95
Pirkanmaa	Vammalan seudun mielenterveysyhdistys VoiMia ry	ei tietoa	191
Pirkanmaa	Virtain Mielenterveysyhdistys ry	1/1/1983	71
Pirkanmaa	Väli-Suomen syömishäiriöperheet ry	10/18/2010	132
Pirkanmaa	Ylöjärven mielenterveysyhdistys Tammi ry	5/14/2003	26
Pohjanmaa	Pietarsaaren Seudun Mty Ystävät ry	5/26/1999	32
Pohjanmaa	Vaasan Mielenterveystoiminnan Tuki ry	ei tietoa	51
Pohjanmaa	Vaasanseudun sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry	ei tietoa	34
Pohjois-Karjala	Enon Mielenterveysyhdistys Sähke ry	ei tietoa	35
Pohjois-Karjala	Itäinen Tiimi ry	5/20/2005	15
Pohjois-Karjala	Juuan Mielenterveysyhdistys Mielekäs ry	1/27/1992	44
Pohjois-Karjala	Kiteen Mielenterveysyhdistys Pilke ry	ei tietoa	32
Pohjois-Karjala	Kontiolahden Mielenterveysyhdistys Porina ry	ei tietoa	18
Pohjois-Karjala	Mielenterveysyhdistys ILO ry	3/18/1998	39
Pohjois-Karjala	Outokummun Mielenterveysyhdistys Välke ry	4/28/1992	69
Pohjois-Karjala	Pohjois-Karjalan Mielenterveyden tuki ry	ei tietoa	342
Pohjois-Karjala	Tuupovaaran Mielenterveysyhdis Kajastus ry	ei tietoa	18
Pohjois-Karjala	Ylä-Karjalan mielenterveysyhdistys ry	ei tietoa	63
Pohjois-Pohjanmaa	Haukiputaan Yhdessä Yhdistys ry	ei tietoa	13
Pohjois-Pohjanmaa	Hyvän mielen talo ry	ei tietoa	781
Pohjois-Pohjanmaa	Iin Seudun Jata ry	11/22/1996	34
Pohjois-Pohjanmaa	Jokilaaksojen Tiimi ry	12/7/2005	6
Pohjois-Pohjanmaa	Kalajokilaakson Mielenterveysyhdistys Mielikit ry	ei tietoa	128
Pohjois-Pohjanmaa	Kuusamon Mielenterveyden Tuki ry	2/6/1984	345
Pohjois-Pohjanmaa	Lakeuden Loimu ry	ei tietoa	4
Pohjois-Pohjanmaa	Mielenterveysyhdistys Kynkkä ry	ei tietoa	73
Pohjois-Pohjanmaa	Mielenvireys ry	ei tietoa	181
Pohjois-Pohjanmaa	Nivalan Mielenterveysyhdistys Lyhty ry	ei tietoa	38
Pohjois-Pohjanmaa	Pohjanmaan Kuusistokoti ry	ei tietoa	29
Pohjois-Pohjanmaa	Pohjois-Suomen syömishäiriöperheet ry	8/19/2010	56
Pohjois-Pohjanmaa	Pudasjärven Kajastus ry	5/11/1994	90
Pohjois-Pohjanmaa	Pyhäjokialueen mielenterveysyhdistys Käsikkäin ry	ei tietoa	61
Pohjois-Pohjanmaa	Pyhäjärven Nativa ry	1/1/2000	51
Pohjois-Pohjanmaa	Raahen Psykke ry	ei tietoa	442
Pohjois-Pohjanmaa	Siikalatvan mielenterveysyhdistys Suopursut ry	10/26/2004	99
Pohjois-Savo	Iisalmen Mielenterveystuki ry	ei tietoa	206
Pohjois-Savo	Itä-Suomen Syli ry	9/28/2012	59
Pohjois-Savo	Juankosken Soihtu ry	9/23/2002	64
Pohjois-Savo	Kaavin MIE-TE ry	ei tietoa	30
Pohjois-Savo	Keiteleen Mielenterveysyhdistys Kelu ry	ei tietoa	34
Pohjois-Savo	Kiuruveden Varapäre ry	ei tietoa	89
Pohjois-Savo	Kuopion Mielenterveyden Tuki ry	ei tietoa	230
Pohjois-Savo	Leppävirran MT-TUKI ry	ei tietoa	79
Pohjois-Savo	Nilsinän Virkistys ry	ei tietoa	35
Pohjois-Savo	Nuori Mieli ry	8/24/2005	9
Pohjois-Savo	Pielaveden Miete ry	8/24/2005	45
Pohjois-Savo	Rautavaaran Mielenterveysyhdistys Kipari ry	11/15/2002	30
Pohjois-Savo	Siilinjärven Virkistys ry	9/28/1987	119
Pohjois-Savo	Sonkajärven Mielenterveyskerho ry	ei tietoa	66
Pohjois-Savo	TURVALINKKI ry	ei tietoa	16
Pohjois-Savo	Tuusniemen Mielenterveysyhdistys Tuikku ry	ei tietoa	30

Maakunta	Yhdistys	Jäsenyys alkoi	Jäsenmäärä
Pohjois-Savo	Varkauden Seudun Mielenterveysväki ry	ei tietoa	126
Pohjois-Savo	Varpaisjärven mielenterveysyhdistys Syke ry	ei tietoa	32
Pohjois-Savo	Vertaistuki Agora ry	2/26/2003	98
Päijät-Häme	Päijät-Hämeen Mielenterveystyön Tuki MIETE ry	ei tietoa	529
Satakunta	Ala-Satakunnan Mielenterveysyhdistys ry	10/29/1999	45
Satakunta	Porin Mielenterveysyhdistys Hyvis ry	ei tietoa	412
Satakunta	Rauman mielenterveysyhdistys Friski Tuult ry	12/2/1989	288
Satakunta	Tukiranka ry	10/11/2007	43
Uusimaa	Espoon Mielenterveysyhdistys EMY ry	ei tietoa	414
Uusimaa	Etelän-SYLI ry	2/17/2011	225
Uusimaa	Hyvän mielen pelit ry	12/14/2015	5
Uusimaa	Karkkilan mielenterveysyhdistys Mielekkäät ry	3/19/2008	5
Uusimaa	Keski-Uudenmaan Sopimuskoti ry	ei tietoa	69
Uusimaa	Kirkkonummen Seudun Mielenterveysyhdistys Kisu ry	ei tietoa	78
Uusimaa	KoKoA – Koulutetut Kokemusasantuntijat ry	11/19/2013	225
Uusimaa	Leikkiväki ry	4/7/2009	30
Uusimaa	Luova Hulluus ry	12/3/2004	27
Uusimaa	Mielentaide ry	12/7/2005	39
Uusimaa	Mielenterveysyhdistys Etappi ry	ei tietoa	10
Uusimaa	Mielenterveysyhdistys Hyvinkään Verso ry	10/10/1971	189
Uusimaa	Mielenterveysyhdistys Kaippari ry	ei tietoa	166
Uusimaa	Mielenterveysyhdistys Neilikka ry	ei tietoa	2
Uusimaa	Mielenterveysyhdistys Vernetti ry	8/23/2011	65
Uusimaa	Mieli Maasta ry	8/30/1996	406
Uusimaa	Mäntsälän mielenterveysyhdistys Kasvu ry	ei tietoa	62
Uusimaa	Narsistien uhrien tuki ry	2/3/2004	813
Uusimaa	Neuropsykologinen mielenterveysyhdistys Nepsy ry	9/28/2012	35
Uusimaa	Pollesta Potkua ry	10/11/2007	94
Uusimaa	Porvoon seudun mielenterveysyhdistys ry	ei tietoa	83
Uusimaa	Psykososiaalinen ryhmä Sympis ry	ei tietoa	14
Uusimaa	Suomen Moniääniset ry	1/1/1996	166
Uusimaa	Suomen naisten mielenterveysyhdistys ry	6/19/2008	3
Uusimaa	Suomen skitsofreniayhdistys ry	12/9/2010	58
Uusimaa	Surunauha ry	2/23/2012	351
Uusimaa	Terve Mieli ry	ei tietoa	68
Uusimaa	Tukiyhdistys Karvinen ry	ei tietoa	365
Uusimaa	Tukiyhdistys Majakka ry	ei tietoa	365
Uusimaa	Tuusulan seudun mty Tuumi ry	ei tietoa	150
Uusimaa	Vantaan Mielenterveysyhdistys Hyvät Tuulet ry	ei tietoa	391
Uusimaa	Äidit irti synnyttymasennuksesta ÄIMÄ ry	2/23/2012	348
Varsinais-Suomi	Laitilan Seudun Mty LaitSeMiele ry	8/23/2001	88
Varsinais-Suomi	Loimaan seudun mty Savikki ry	11/27/2001	82
Varsinais-Suomi	Lounais-Suomen SYLI ry	10/18/2010	101
Varsinais-Suomi	Mielenterveysyhdistys Salmi ry	1/1/1974	87
Varsinais-Suomi	Palveluyhdistys Kaseva ry	10/24/2007	64
Varsinais-Suomi	Pelastakaa perheet ry	4/4/2014	12
Varsinais-Suomi	Turun Mielenterveysyhdistys Itu ry	ei tietoa	323
Varsinais-Suomi	Turun seudun Mty MUUTOS ry	11/8/2013	2
Yhteensä	161		17576

Mielenterveyden keskusliiton yhteistyöryhmät ja -verkostot

1. Vaikuttamistoimintaan liittyvät työryhmät ja verkostot

Liiton vaikuttamistyöhön kuuluvat useat työryhmä- ja verkostoedustukset, joissa työskennellään yhdessä muiden toimijoiden kanssa vaikuttamistoiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyötahot muodostuvat perinteisesti muiden vammaisjärjestöjen edustajista, mutta myös laajemmin muista kolmannen sektorin toimijoista, julkisen palvelujärjestelmän toimijoista sekä päättäjätahoista. Yhteistyö on kansallista ja kansainvälistä vaikuttamistyötä.

Yhteistyökumppanit, joiden hallinnossa ollaan mukana:

A-klinikkasäätiö, hallitus, Olavi Sydänmaanlakka (olavi.sydanmaanlakka@mtkl.fi, puh. 050 363 9920)
Aspa Palvelut Oy, hallitus, Olavi Sydänmaanlakka (olavi.sydanmaanlakka@mtkl.fi, puh. 050 363 9920)
Aspa-säätiö, hallitus, Olavi Sydänmaanlakka (olavi.sydanmaanlakka@mtkl.fi, puh. 050 363 9920)
EANP-Fin, Euroopan köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto, hallitus Merja Karinen (merja.karinen@mtkl.fi, puh. 050 561 7416)
Julia Mannisen säätiö, hoitokunnan jäsen Annika Harsu (annika.harsu@mtkl.fi, puh. 050 432 9527)
Kiipula, johtokunta, Karoliina Ahonen (karoliina.ahonen@mtkl.fi, puh. 040 455 2677)
KRIS Etelä-Suomi, hallituksen puheenjohtaja, Olavi Sydänmaanlakka (olavi.sydanmaanlakka@mtkl.fi, puh. 050 363 9920)
Lilinkotisäätiö, Merja Karinen (merja.karinen@mtkl.fi, puh. 050 561 7416) varalla Pirkko Jantunen (pirkko.jantunen@mtkl.fi, puh. 040 513 6213)
Naantalin Karvetin Klubitalo ry, hallitus, Pirjo Metsäranta (pirjo.metsaranta@mtkl.fi, puh. 040 562 4773) varalla Milla Ristolainen (milla.ristolainen@mtkl.fi, puh. 040 450 6884)
Raina-säätiö, hallintoneuvosto, Pirjo Metsäranta (pirjo.metsaranta@mtkl.fi, puh. 040 562 4773)
Rovaniemen klubitalo Roihula, johtoryhmä, Tarja Löf (tarja.lof@mtkl.fi, puh. 0400 500 288)
Soveli ry, hallitus, varajäsen Henri Rinkinen (henri.rinkinen@mtkl.fi, puh. 0500 844 576)
Suomen Aivot ry, hallitus, Jyrki Rinta-Jouppi (jyrki.rinta-jouppi@mtkl.fi, puh. 046 850 7587)
Vates-säätiö, johtokunta, Karoliina Ahonen (karoliina.ahonen@mtkl.fi, puh. 040 455 2677)

Muut työryhmät ja verkostot:

Ahkeruusrahatyöryhmä (RAY)
Aikakauslehtien liitto
Apu Terveys toimitusneuvosto
Avokuntoutusverkosto
Ehyt
Julkulan sairaalan vertaistukiryhmän kehittämistyöryhmä
KOMPASSI – SOSTE ry Arviointi- ja kehittämisverkosto
Kujato (Helsingin Kurvin alueen järjestöt) yhteistyöverkosto
Kuluttajaparlamentti
Kuntoutusverkosto (Kuntoutussäätiön koordinoima)
Liikkuva Mieli-verkosto
Länsi-Suomen KASTE-hanke: Palvelumuotoilulla parempia palveluja riskiryhmille PPPR-hanke
Mielenterveyspooli
Morfeus-hanke ohjausryhmä

Oikeus oppimiseen neuvottelukunta
OKM: Mielenterveysalan liikunnan kehittämissuosituks
Oulun seudun mielenterveys- ja päihdeneuvosto
Oulun yliopisto, täydentävien opintojen keskus TOPIK
SADe sot -ohjelman Sosiaali- ja terveysalan palvelukokonaisuuden klusteriryhmä
Soste
SoveLi ry
STM: Itsemääräämisoikeuden rajoittamista koskevan lainsäädännön valmistelutyöryhmä
STM: Itsemääräämisoikeustyöryhmän toimeenpano-ohjelmaa valmisteleva työryhmä
STM: Osatyökykyiset työssä -ohjelma
STM: Sosiaalihuoltolain uudistamista koskeva taustaryhmä
Suomalaisen työn liitto
Suomen Potilasturvallisuusyhdistyksen Potilasjaoksen asiantuntijaryhmä
Tahdonvastaisten toimenpiteiden vähentäminen -työryhmä (Kuopion yliopistollinen sairaala)
Terveiden ja hyvinvointilaitoksen pakon käytön vähentämistä ja potilasturvallisuuden lisäämistä selvittävä työryhmä ja sen pohjoismaalainen verkosto
Valo ry
Vammaisfoorumi
Vammaisfoorumin työllisyysryhmä
Vammaisfoorumin vaikuttajaverkosto
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin ja Turun Psykiatrian organisaatioiden yhdistymistä valmisteleva työryhmä
VF:n vammaispalvelulain uudistamista käsittelevä taustatyöryhmä
VF:n sosiaalihuoltolain uudistusta seuraava työryhmä
VNY Vammaisjärjestöjen nuorisoyhteistyö

2. Kehittämistyöhön liittyvät työryhmät ja verkostot

Toimintavuonna yhteistyökumppaneiden ja uusien verkostojen määrä kasvoi. Toiminnan kehittämiseen liittyviin työryhmiin osallistuvat kaikki liiton työntekijät oman asiantuntemuksensa mukaisesti. Kehittämiseen liittyvää yhteistyötä tehdään muiden toimijoiden projekteissa sekä kansallisissa ja kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa ja työryhmissä.

Projektiyhteistyö

A-klinikkasäätiö, Lasinen lapsuus – Sirpaleinen mieli -projekti
A-klinikkasäätiö, Nuortenlinkki
Aalto Yliopisto, Morfeus hanke
ASPAs, Silta työhön -hanke
ASPAs, Tandem-hanke
ASPAs, Turvallisuuden taitajat -projekti
ASPAs, Työ-tie osallisuuteen-hanke
ASPAs, Asiakkaan äänellä/Vertaisarviointi
Epilepsialiitto, Työtä tekijöille -projekti
Helsingin Diakoniaopisto, Mukana laajennetussa työyhteisössä hanke
Helsingin Diakonissalaitos, VAMOS Turku hanke
Hyvän mielen talo ry, Mielipaletti-projekti
Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Pelaten terveeks? -hanke
Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Läheisväkivallan ehkäisyn kansallinen osaamiskeskus -hanke
Lihastautiliitto, Duuni-mentor
Myllyhoitoyhdistys, Ruoka ja riippuvuus hanke

Nuorisosasuntoliitto ry, Nuorten asunnottomuuden ehkäisy -hanke
Palvelumuotoilulla parempia palveluja riskiryhmille – PPPR-hanke/Länsi-Suomi (Kaste)
Päijät-Hämeen Sosiaaliturvayhdistys ry, Päijät-Hämeen Kumppanuusverkosto projekti
Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry, Hyvällä Mielellä Vedessä hanke
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, Green care Etelä-Suomen hanke
Validian/Invalidiliiton asumispalvelut, EPA-projekti
Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Mielen terveystalo-hanke

Kehittämissyhteistyö:

Demos Helsinki
EAPN-Fin, Köyhyys- ja terveystyöryhmä
Kelan vammaisasiakasraati
Kokemusasiantuntijuuden kehittämisverkosto (MIEPÄ)
Kuka kuuntelee köyhää verkosto
Kunnossa Kaiken Ikää -ohjelma
Kupittaaan foorumi, Turun psykiatrian ja järjestöjen yhteinen yhteistyöverkosto
Kyvyt käyttöön -työhönvalmennuksen kehittämisryhmä (VATES)
Lapin sairaanhoitopiirin potilas- ja omaisneuvosto
MIDAS/Mielen terveyden edistämisen yhteistyöverkosto, Kuopio
Mielen terveyskuntoutujien asumisen kehittämisshanke Mielen aske 2012–2015 (Ympäristöministeriö)
Mielen terveys toimijoiden verkosto (Jyväskylä)
Mikkelin seudun mielen terveys toimijat
MPNET – Mielen terveys- ja päihdetyön yhteistyöverkosto/puheenjohtaja
NUORET -verkosto
Omaisfoorumi, Hyvän mielen talo
Osaamis- ja palvelukeskus Majakka (Kuopio)
Pohjois-Savon kuntoutuksen asiakasyhteistyötoimikunta
Potilas- ja kansanterveysjärjestöjen yhteistyöryhmä (POTKA)
Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveysyhtymän mielen terveysyön neuvottelukunta
Pääkaupunkiseudun Neuvontaverkosto
Sopeutumisvalmennuksen kehittämissyöryhmä (RAY)
Sosiaalialan osaamiskeskus Verso
SOSTE:n alueverkostot
Toimiva arki ja saavutettava ympäristö -tutkimusryhmä (Turun ammattikorkeakoulu)
Täydentävien opintojen keskuksen Ratkaisukeskeisen psykoterapeuttikoulutuksen ohjausryhmä (Oulun yliopisto)
Vammaisjärjestöjen Nuorisoyhteistyöverkosto (VNY ry)
Vanhustyön järjestöjen Vahva-verkosto
Välityömarkkinoiden kehittämissyöryhmä (VATES)
YTY:n kansanterveyden neuvottelutyöryhmä, järjestöjen sosiaaliturvaopastyöryhmä

Kansainvälinen yhteistyö

CEFEC, Confederation of European social Firms, Employment initiatives and social Co-operatives
LUNDBECK
RIFI ry, Rehabilitational International Finnish Committee
Mental Health Europe
NFSMH, Nordisk Förening för Social och Mental Hälsa

LIITE VII

Mielenterveyden keskusliiton tuloslaskelma ja tase

	1.1.-31.12.2015	1.1.-31.12.2014
Varsinainen toiminta		
Tuotot		
RAY-avustukset	1 804 765,22	2 129 685,65
Opetus- ja kulttuuriministeriö	119 148,83	105 423,94
Muut avustukset	360 811,61	217 755,00
Muut tuotot	184 220,29	421 727,57
Tuotot yhteensä	2 468 945,95	2 874 592,16
Kulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 613 727,89	-1 794 578,45
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-364 735,73	-308 823,45
Muut sivukulut	-68 675,18	-61 770,09
Henkilöstökulut yhteensä	-2 047 138,80	-2 165 171,99
Poistot	-56 577,37	-40 173,90
Muut varsinaisen toiminnan kulut	-1 681 322,92	-1 881 379,85
Kulujäämä	-1 316 093,14	-1 212 133,58
Varainhankinta		
Tuotot	132 561,33	110 504,69
Kulut	-49 309,44	-20 629,30
Varainhankinta yhteensä	83 251,89	89 875,39
Kulujäämä	-1 232 841,25	-1 122 258,19
Sijoitus- ja rahoitustoiminta		
Tuotot	691,33	21 103,20
Kulut	-9 753,68	-62 602,64
Sijoitus- ja rahoitustoiminta yhteensä	-9 062,35	-41 499,44
Kulujäämä	-1 241 903,60	-1 163 757,63
Yleis- ja investointiavustukset		
RAY:n yleisavustus	1 266 817,74	1 309 775,55
RAY:n investointiavustus	0,00	9 000,00
./ Siirretty hankintamenon vähennykseksi	0,00	-9 000,00
Yleis- ja investointiavustukset yhteensä	1 266 817,74	1 309 775,55
Tilikauden yli-/alijäämä	24 914,14	146 017,92

TASE	31.12.2015		31.12.2014	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
ATK-ohjelmat	20 092,26		33 075,12	
Malmi remontti	483 487,21		518 022,01	
Ratakatu 9 perusparannusmenot	0,00	503 579,47	0,00	551 097,13
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja laitteet	3 151,80		8 404,27	
Kalusto ja muu irtain	2 384,06	5 535,86	6 191,30	14 595,57
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksissä	28 409,40		8 409,40	
Toimitilaosakkeet	196 939,35		196 939,35	
Muut osakkeet ja osuudet	5 272,30	230 621,05	5 272,30	210 621,05
		739 736,38		776 313,75
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Pitkäaikaiset saamiset				
Muut saamiset	22 270,91	22 270,91		21 570,91
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	28 597,08		48 081,10	
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	619,43		24 783,68	
Siirtosaamiset	156 729,78	185 946,29	195 017,54	267 882,32
Pankkisaamiset		334 753,35		642 497,31
		542 970,55		931 950,54
VASTAAVAA YHTEENSÄ		1 282 706,93		1 708 264,29
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Edellisten tilikausien yli-/alijäämät		93 193,60		-52 824,32
Tilikauden yli-/alijäämä		24 914,14		146 017,92
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		118 107,74		93 193,60
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		216 666,64		0,00
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	66 666,68		0,00	
Saadut avustuserennakot	366 594,42		340 202,97	
Ostovelat	71 524,90		89 305,53	
Velat saman konsernin yrityksille	29 175,92		28 963,40	
Muut velat	41 497,50		742 604,09	
Siirtovelat	372 473,13	947 932,55	413 994,70	1 615 070,69
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		1 164 599,19		1 615 070,69
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		1 282 706,93		1 708 264,29

Mielenterveyden
keskusliitto